Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
YVES BOT
prezentate la 7 iulie 2016 [1]

Cauza C-449/14 P

DTS Distribuidora de Televisión Digital SA
împotriva

Comisiei Europene

„Recurs — Ajutoare de stat — Schemă de ajutoare pentru RTVE — Modificarea schemei existente de ajutoare — Măsuri fiscale, impuse operatorilor de radiodifuziune și telecomunicații, care constituie noul mod de finanțare a ajutorului — Existența unei legături de alocare obligatorii între măsurile fiscale și ajutor — Domeniul de aplicare al criteriului întemeiat pe impactul direct al veniturilor din impozit asupra cuantumului ajutorului — Decizie a Comisiei prin care noua schemă de finanțare este declarată compatibilă cu piața internă — Contestarea legalității deciziei — Respingerea acțiunii în anulare de către Tribunal”

I – Introducere

1. Prezenta cauză are la bază Decizia 2011/1/UE a Comisiei [2], prin care schema de ajutoare spaniolă pentru Corporación de Radio y Televisión Española SA (RTVE), organismul național de radiodifuziune și televiziune finanțat, în parte, printr-un impozit aplicat operatorilor de televiziune și de telecomunicații, este declarată compatibilă cu piața internă.

2. Prin recursul formulat, DTS Distribuidora de Televisión Digital SA [3] solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 11 iulie 2014, DTS Distribuidora de Televisión Digital/Comisia [4], prin care acesta i-a respins acțiunea în care a solicitat anularea deciziei în litigiu.

3. Telefónica de España SA și Telefónica Móviles España SA [5] au formulat de asemenea un recurs incident prin care solicită anularea acestei hotărâri.

4. Prezenta cauză oferă Curții posibilitatea de a preciza domeniul de aplicare al criteriilor care permit să se stabilească în ce măsură anumite măsuri fiscale constituie modul de finanțare al unui ajutor de stat, astfel încât să facă parte integrantă din acest ajutor, și, în consecință, trebuie notificate Comisiei Europene. Această analiză face necesară demonstrarea existenței unei „legături de alocare obligatorii” între aceste măsuri și schema de ajutor în discuție. În speță, tocmai existența unei astfel de legături de alocare între impozitele pe care le suportă operatorii de televiziune și de telecomunicații, precum DTS și societățile Telefónica, și ajutorul acordat RTVE face obiectul dezbaterii de către părți.

1 — Limba originală: franceza.

2 — Decizia din 20 iulie 2010 privind schema de ajutor C 38/09 (ex NN 58/09) pe care Spania intenționează să o pună în aplicare pentru Corporación de Radio y Televisión Española (RTVE) (JO 2011, L 1, p. 9, denumită în continuare „decizia în litigiu”).

3 — Denumită în continuare „DTS”.

4 — T-533/10, EU:T:2014:629, denumită în continuare „hotărârea atacată”.

5 — Denumite în continuare, împreună, „societățile Telefónica”.

5. Astfel, constatând absența legăturii de alocare între măsurile fiscale și ajutorul în discuție, în decizia în litigiu Comisia a considerat că impozitele menționate nu fac parte integrantă din ajutorul acordat RTVE și, prin urmare, nu ar trebui să fie incluse în examinarea compatibilității ajutorului cu piața internă. Astfel, pe baza acestor considerații, Comisia a declarat ajutorul în discuție compatibil cu piața internă, în temeiul articolului 106 alineatul (2) TFUE.

6. În hotărârea atacată, Tribunalul a respins motivele de anulare invocate de DTS și de societățile Telefónica împotriva deciziei în litigiu.

7. În prezentele concluzii, vom propune Curții să respingă recursul formulat de DTS.

8. Pe de o parte, vom explica faptul că Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept în cadrul aprecierii pe care a făcut-o asupra legalității deciziei în litigiu, în special în ceea ce privește punerea în aplicare a criteriilor definite de Curte pentru stabilirea existenței unei legături de alocare între măsurile fiscale suportate de societățile Telefónica și DTS și ajutorul acordat RTVE. Pe de altă parte, vom explica faptul că Tribunalului nu i se poate imputa că nu a ținut cont, în scopul analizei sale, de anumite dispoziții ale legislației naționale sau că a denaturat domeniul de aplicare al legislației naționale relevante.

9. De asemenea, vom propune Curții să respingă recursul incident formulat de societățile Telefónica, fondat pe un motiv unic întemeiat pe încălcarea articolului 40 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, întrucât Tribunalul, în opinia noastră, a examinat impecabil admisibilitatea motivelor de anulare invocate de acestea în primă instanță.

II – Istoricul cauzei și decizia în litigiu

10. Prin două decizii [6], Comisia a aprobat sistemul de finanțare a RTVE instituit prin Ley 17/2006 de la radio y la televisión de titularidad estatal (Legea nr. 17/2006 din 5 iunie 2006 privind serviciile publice de radio și televiziune) [7]. Schema de finanțare era mixtă, RTVE beneficiind, pe de o parte, de veniturile provenite din activitățile sale comerciale, în special din vânzarea de spații publicitare, și, pe de altă parte, de o compensație de la statul spaniol pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public.

11. Această schemă de finanțare a fost modificată în mod substanțial prin Ley 8/2009 de financiación de la Corporación de Radio y Televisión Española SA (RTVE) [Legea nr. 8/2009 din 28 august 2009 privind finanțarea Corporación de Radio y Televisión Española SA (RTVE)] [8], intrată în vigoare la 1 septembrie 2009. În special, pentru a compensa pierderea veniturilor comerciale, această lege a introdus sau a modificat la articolul 2 alineatul 1 literele b)-d) și la articolele 4-6 mai multe măsuri fiscale, inclusiv un nou impozit de 1,5 % din veniturile operatorilor de televiziune cu plată din Spania [9]. Contribuția acestui impozit la bugetul RTVE nu putea depăși 20 % din sprijinul anual total acordat RTVE. Orice venituri din impozite care depășeau acest procentaj erau transferate la bugetul general al statului spaniol.

6 — Decizia C(2005) 1163 final din 20 aprilie 2005 privind un ajutor de stat în favoarea RTVE (E 8/05) (rezumat în JO 2006, C 239, p. 17) și Decizia C(2007) 641 final din 7 martie 2007 privind finanțarea măsurilor de reducere a personalului la RTVE (NN 8/07) (rezumat în JO 2007, C 109, p. 2).

7 — BOE nr. 134 din 6 iunie 2006, p. 21270, denumită în continuare „Legea nr. 17/2006”.

8 — BOE nr. 210 din 31 august 2009, p. 74003, denumită în continuare „Legea nr. 8/2009”.

9 — Celelalte măsuri fiscale constau într-un nou impozit de 3 % din veniturile televiziunilor cu recepție liberă, un nou impozit de 0,9 % din veniturile brute de operare ale operatorilor de servicii de telecomunicații din Spania și o cotă de 80 %, până la o valoare maximă de 330 de milioane de euro, din taxa existentă pentru utilizarea spectrului radio.

12. Pe de altă parte, a fost menținută compensația pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, prevăzută de Legea nr. 17/2006. Astfel, în cazul în care sursele de finanțare sus-menționate nu erau suficiente pentru acoperirea tuturor costurilor RTVE prevăzute pentru îndeplinirea obligațiilor sale de serviciu public, în temeiul articolului 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009 și al articolului 33 din Legea nr. 17/2006, statul spaniol avea obligația de a acoperi această diferență.

13. În sfârșit, articolul 3 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009 a prevăzut un plafon pentru veniturile RTVE. Pentru anii 2010 și 2011, veniturile totale respective nu puteau depăși valoarea de 1 200 de milioane de euro pe an, ceea ce corespundea deopotrivă plafonului cheltuielilor RTVE pentru fiecare exercițiu financiar. Pentru perioada 2012-2014, creșterea maximă a acestei valori a fost stabilită la 1 %, iar pentru anii următori creșterea a fost determinată în funcție de evoluția anuală a indicelui anual al prețurilor de consum.

14. După ce, la 22 iunie 2009, a fost sesizată cu o plângere privind proiectul de lege care s-a finalizat prin Legea nr. 8/2009, la 2 decembrie 2009, Comisia a notificat Regatului Spaniei decizia sa de deschidere a procedurii prevăzute la articolul 108 TFUE privind modificarea schemei de finanțare a RTVE [10].

15. La 18 martie 2010, Comisia a inițiat procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor de către un stat membru, prevăzută de articolul 258 TFUE, considerând că impozitul pe comunicațiile electronice era contrar articolului 12 din Directiva 2002/20/CE [11]. La 30 septembrie 2010, în avizul motivat, Comisia a solicitat Regatului Spaniei să elimine acest impozit din cauza incompatibilității acestuia cu directiva menționată.

16. La 20 iulie 2010, Comisia a adoptat decizia în litigiu, în care a declarat că modificarea schemei de finanțare a RTVE prevăzută de Legea nr. 8/2009 era compatibilă cu piața internă în temeiul articolului 106 alineatul (2) TFUE. În acest cadru, Comisia a considerat în special că măsurile fiscale introduse sau modificate prin această lege nu făceau parte integrantă din noile elemente de ajutor prevăzute de legea menționată și că, prin urmare, o eventuală incompatibilitate a acestor măsuri fiscale cu Directiva 2002/20 nu aducea atingere examinării compatibilității acesteia cu piața internă. Pe de altă parte, Comisia a considerat că regimul financiar modificat al RTVE era conform cu articolul 106 alineatul (2) TFUE, deoarece era proporțional.

III – Hotărârea atacată

17. Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 24 noiembrie 2010, DTS a introdus o acțiune prin care a solicitat anularea deciziei în litigiu. În susținerea acestui acțiuni, DTS a invocat trei motive, întemeiate pe încălcarea noțiunii de ajutor în sensul articolului 107 TFUE în ceea ce privește caracterul disociabil al măsurilor fiscale introduse sau modificate prin Legea nr. 8/2009, în sensul articolului 106 alineatul (2), precum și al articolelor 49 și 63 TFUE.

18. Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins toate motivele cu privire la fond și, prin urmare, acțiunea în totalitate.

10 — Rezumat în JO 2010, C 8, p. 31.

11 — Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice (JO 2002, L 108, p. 21, Ediție specială, 13/vol. 35, p. 183).

IV – Concluziile părților și procedura în fața Curții

19. Prin recursul formulat, DTS solicită Curții:

— anularea hotărârii atacate;

— anularea deciziei în litigiu sau, cu titlu subsidiar, trimiterea cauzei Tribunalului spre rejudecare;

— obligarea Comisiei și a intervenientelor la plata cheltuielilor de judecată efectuate în fața Curții și a Tribunalului.

20. Comisia solicită respingerea recursului și obligarea DTS la plata cheltuielilor de judecată. Societățile Telefónica au formulat un memoriu în răspuns în susținerea DTS. Regatul Spaniei și RTVE au formulat fiecare un memoriu în răspuns în susținerea Comisiei.

21. Societățile Telefónica au formulat un recurs incident prin care solicită Curții anularea hotărârii atacate și obligarea Comisiei și a intervenientelor la plata cheltuielilor de judecată efectuate în fața Curții și a Tribunalului. RTVE, Regatul Spaniei și Comisia solicită respingerea acestui recurs incident. DTS nu a formulat un memoriu în răspuns la recursul incident menționat.

V – Cu privire la recursul principal

22. În recursul formulat, DTS impută Tribunalului numai faptul că a confirmat analiza Comisiei potrivit căreia aceasta nu era obligată să examineze compatibilitatea cu Tratatul FUE a impozitului parafiscal de 1,5 % perceput în temeiul Legii nr. 8/2009 din veniturile brute de exploatare ale operatorilor de televiziune cu plată.

23. DTS dorește astfel să obțină eliminarea acestui beneficiu specific primit de RTVE, subliniind că ambele sunt în concurență directă pe piața achiziției de conținuturi audiovizuale.

24. În susținerea recursului formulat, DTS invocă trei motive întemeiate pe încălcarea articolului 107 alineatul (1) TFUE din cauza unei interpretări eronate a noțiunii de ajutor, pe încălcarea acestei dispoziții, în sensul că Tribunalul, prin hotărârea atacată, nu a exercitat un control complet privind existența unui ajutor și a denaturat dreptul spaniol, și, respectiv, pe o eroare de drept în aplicarea articolului 106 alineatul (2) TFUE.

A – *Cu privire la admisibilitatea recursului principal*

25. RTVE susține că recursul este inadmisibil întrucât, având 40 de pagini, depășește în mod substanțial lungimea maximă de 25 de pagini permise în Instrucțiunile practice pentru părți referitoare la cauzele cu care este sesizată Curtea [12], iar recurenta nu a justificat această depășire.

26. Pe de altă parte, RTVE și Regatul Spaniei consideră că recursul nu arată cu precizie care sunt punctele contestate din hotărârea atacată. Recursul se limitează astfel să reitereze argumentele prezentate în primă instanță sau să ridice chestiuni de fapt.

27. DTS contestă aceste argumente.

28. În opinia noastră, niciuna dintre excepțiile de inadmisibilitate invocate de RTVE și de Regatul Spaniei nu poate fi reținută.

12 — JO 2014, L 31, p. 1.

29. În primul rând, astfel cum reiese din jurisprudența Curții, instrucțiunile practice sunt orientative și nu au caracter obligatoriu. Acestea au fost adoptate pentru a completa și a clarifica normele aplicabile în desfășurarea procedurilor în fața Curții, în interesul bunei administrări a justiției, și nu sunt menite să înlocuiască dispozițiile relevante din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și din Regulamentul de procedură al Curții [13]. Astfel, dacă la punctul 20 din instrucțiunile menționate se arată că recursul „nu ar trebui să depășească 25 de pagini", astfel cum a menționat Curtea în jurisprudența sa, acestea nu prescriu un număr maxim absolut de pagini [14]. În absența unor dispoziții specifice în Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și în Regulamentul de procedură, faptul că recursul formulat de recurentă depășește limita maximă a numărului de pagini stabilită în conformitate cu Instrucțiunile practice nu poate conduce la inadmisibilitatea acestuia.

30. În al doilea rând, analiza recursului demonstrează că recurenta prezintă cu exactitate erorile de drept care ar fi viciat hotărârea atacată și explică, în mod detaliat, motivele pentru care această hotărâre ar trebui anulată. În aceste condiții, în opinia noastră, cerințele Curții sunt îndeplinite [15].

31. În plus, în mod contrar celor susținute de RTVE și de Regatul Spaniei, recursul formulat de DTS nu se limitează la reiterarea argumentelor invocate în primă instanță sau la ridicarea unor chestiuni de fapt. Astfel, DTS contestă modul în care Tribunalul a interpretat și a aplicat dreptul Uniunii Europene, în special criteriile precizate de Curte pentru a stabili că măsurile fiscale sunt parte integrantă a unei scheme de ajutor. În această privință, amintim că, pentru a asigura efectul util al procedurii de recurs, chestiunile de drept examinate în primă instanță pot fi, evident, discutate din nou în cadrul recursului formulat în fața Curții, recurentul putând, prin urmare, să își întemeieze recursul pe motive și argumente utilizate deja în fața Tribunalului [16].

32. Având în vedere aceste elemente, propunem Curții, prin urmare, să declare admisibil recursul formulat de DTS.

B – *Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 107 alineatul (1) TFUE din cauza unei interpretări eronate a noțiunii de ajutor*

33. Prin intermediul primului motiv, DTS critică analiza Curții care se regăsește la punctele 92-104 din hotărârea atacată, la capătul căreia aceasta a stabilit că Comisia era îndreptățită să considere că cele trei măsuri fiscale introduse sau modificate prin Legea nr. 8/2009 nu fac parte integrantă din schema de ajutor de care beneficiază RTVE. În esență, recurenta susține că impozitul pe care îl plătește constituie un ajutor în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE întrucât, în mod similar impozitului pe vânzări directe de medicamente vizat în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528), acesta constituie un impozit asimetric introdus pentru finanțarea directă a RTVE.

34. În opinia noastră, în mod contrar celor susținute de Regatul Spaniei, nu există nicio îndoială cu privire la admisibilitatea acestui motiv, întrucât recurenta critică concluziile formulate de Tribunal pe baza situației de fapt și a reglementării naționale privind existența, în conformitate cu criteriile stabilite de jurisprudența Curții, a unei legături de alocare între măsurile fiscale în cauză și ajutorul acordat RTVE.

35. Acest motiv cuprinde două aspecte, întemeiate, pe de o parte, pe o interpretare eronată a argumentelor recurentei și, pe de altă parte, pe jurisprudența Curții.

13 — Considerentele (1)-(3) ale acestor instrucțiuni.

14 — A se vedea în acest sens Ordonanța din 30 aprilie 2010, Ziegler/Comisia [C-113/09 P(R), nepublicată, EU:C:2010:242, punctul 33].

15 — Amintim că, în temeiul unei jurisprudențe constante, „un recurs trebuie să indice cu precizie elementele criticate din hotărârea pentru care se solicită anularea și argumentele juridice care susțin în mod specific această cerere" (a se vedea în special Hotărârea din 4 iulie 2000, Bergaderm și Goupil/Comisia, C-352/98 P, EU:C:2000:361, punctul 34).

16 — Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul (C-229/05 P, EU:C:2007:32, punctul 32 și jurisprudența citată).

1. Cu privire la primul aspect al primului motiv, întemeiat pe o interpretare eronată a argumentelor recurentei

36. Prin intermediul primului aspect al primului motiv, recurenta susține că Tribunalul a considerat în mod eronat, la punctele 92 și 93 din hotărârea atacată, că ar fi avut intenția, prin argumentele invocate, de a repune în discuție principiul stabilit de Curte în Hotărârea din 20 septembrie 2001, Banks (C-390/98, EU:C:2001:456), și în Hotărârea din 27 octombrie 2005, Distribution Casino France și alții (C-266/04-C-270/04, C-276/04 și C-321/04-C-325/04, EU:C:2005:657). În plus, făcând trimitere la aceste hotărâri, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept, întrucât impozitul în discuție este diferit de un impozit cu aplicabilitate generală, iar ajutorul acordat RTVE nu constă în scutirea de acest impozit.

a) Hotărârea atacată

37. După prezentarea argumentelor reclamantei, la punctul 92 din hotărârea atacată, Tribunalul a început să le examineze amintind diferența pe care Tratatul FUE o instituie între normele ce reglementează ajutoarele de stat, pe de o parte, și normele privind dispozițiile fiscale naționale, pe de altă parte. Tribunalul a precizat de asemenea că, potrivit unei jurisprudențe constante, persoanele care sunt supuse plății unei contribuții obligatorii nu se pot prevala de faptul că exonerarea de care beneficiază alte persoane constituie un ajutor de stat pentru a evita plata contribuției respective, raportându-se, în speță, la Hotărârea din 20 septembrie 2001, Banks (C-390/98, EU:C:2001:456).

38. La punctul 93 din hotărârea atacată, Tribunalul a explicat, așadar, că reclamanta urmărea contestarea acestui principiu, întrucât, potrivit abordării acesteia, „o întreprindere ar putea să se opună colectării oricărui impozit pentru unicul motiv că este destinat să finanțeze un avantaj de care beneficiază o întreprindere cu care aceasta se află în raport de concurență”.

b) Analiza noastră

39. În mod similar celor susținute de RTVE și de Comisie, considerăm că primul aspect al primului motiv este inoperant întrucât este îndreptat împotriva unor considerații care nu fac parte din *ratio decidendi* a hotărârii atacate.

40. Astfel, la punctele 103 și 104 din hotărârea atacată, concluzia Tribunalului potrivit căreia Comisia era îndreptățită să considere că cele trei măsuri fiscale introduse sau modificate prin Legea nr. 8/2009 nu fac parte integrantă din măsura de ajutor se întemeiază pe o analiză privind existența unei legături de alocare obligatorii între măsurile menționate și ajutorul acordat RTVE, precum și pe transpunerea Hotărârii din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528), în speță, transpunere pe care reclamanta a solicitat-o în înscrisurile sale.

41. La punctul 92 din hotărârea atacată, în timp ce începe să examineze al doilea aspect al primului motiv, Tribunalul amintește principiul care stă la baza jurisprudenței Curții cu privire la tratamentul impozitelor parafiscale în lumina legislației privind ajutoarele de stat. Acest principiu, potrivit căruia persoanele care sunt supuse plății unui impozit nu se pot prevala de faptul că exonerarea de care beneficiază alte persoane constituie un ajutor de stat pentru a evita plata impozitului respectiv sau pentru a obține rambursarea acestuia, este avut în vedere în mod explicit de Curte în Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528), pe care reclamanta se întemeiază în mod expres, în Hotărârea din 27 octombrie 2005, Distribution Casino France și alții (C-266/04-C-270/04, C-276/04 și C-321/04-C-325/04, EU:C:2005:657), precum și în Hotărârea din

15 iunie 2006, Air Liquide Industries Belgium (C-393/04 și C-41/05, EU:C:2006:403)[17]. Acest principiu a fost de asemenea amintit de reclamantă la punctul 42 din cererea introductivă prezentată Tribunalului.

42. În continuare, la punctul 93 din hotărârea menționată, Tribunalul doar traduce argumentele reclamantei, fără a trage concluzii juridice.

43. În această privință, observăm că recurenta nu invocă, ca atare, un viciu bazat pe o denaturare. În orice caz, deși recurenta susține că nu a intenționat niciodată să ia în considerare o astfel de abordare, reiese cu claritate din argumentele pe care le prezintă în susținerea celui de al doilea aspect al primului motiv că acesta vizează extinderea domeniului de aplicare al criteriului privind existența unei legături de alocare obligatorii între impozit și ajutorul finanțat prin acest impozit, în cazul în care există un raport de concurență între debitorii unui impozit și beneficiarul ajutorului finanțat prin acest impozit. Procedând astfel, recurenta intenționează, prin abordarea sa, să se revină asupra jurisprudenței constante a Curții invocată de Tribunal la punctul 92 din hotărârea atacată și să obțină eliminarea impozitului de 1,5 %, care îi este aplicat în temeiul articolului 6 din Legea nr. 8/2009.

44. În consecință, având în vedere aceste elemente și în special cele prezentate la punctele 40-42 din prezentele concluzii, considerăm că primul aspect al primului motiv este inoperant.

2. Cu privire la cel de al doilea aspect al primului motiv, întemeiat pe o interpretare eronată a jurisprudenței Curții

45. Prin intermediul celui de al doilea aspect al primului motiv, DTS, susținută de societățile Telefónica, contestă analiza Tribunalului prezentată la punctele 99-103 din hotărârea atacată, prin care acesta a concluzionat că măsurile fiscale în cauză nu sunt comparabile cu măsura fiscală impusă în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528).

a) Hotărârea atacată

46. La punctele 94-103 din hotărârea atacată, Tribunalul expune motivele pentru care cauza în speță este diferită de cea în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528), invocată de recurentă, și, prin urmare, soluția adoptată de Curte în această hotărâre nu ar putea fi transpusă în speță. În primul rând, la punctul 95 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că criteriul întemeiat pe existența unei raport de concurență între debitorii unui impozit și beneficiarii ajutoarelor finanțate pe baza acestui impozit nu este suficient pentru a asigura existența unei legături de alocare între impozit și ajutor, în sensul jurisprudenței Curții. În continuare, la punctele 96-102 din hotărârea atacată, Tribunalul expune aspectele specifice care diferențiază impozitul avut în vedere în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528), de impozitul în discuție în prezenta cauză.

b) Argumentele părților

47. În primul rând, DTS susține că impozitul care îi este aplicat ar trebui considerat ca făcând parte integrantă din ajutorul acordat RTVE pentru motivul că acesta constituie un impozit asimetric, similar cu cel menționat în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528). Astfel, acest impozit ar fi impus unei singure categorii de operatori –

17 — A se vedea punctul 42 și, respectiv, punctul 43.

operatorii de televiziune cu plată – aflați în raport de concurență cu RTVE, atât în ceea ce privește piața telespectatorilor, cât și în ceea ce privește piața achiziției de programe audiovizuale. Ajutorul ar rezulta din faptul că, pe de o parte, un concurent este supus unui impozit și, pe de altă parte, veniturile rezultate din impozit trebuie alocate în mod necesar finanțării ajutorului.

48. În al doilea rând, DTS susține că aspectele specifice prezentate de Tribunal la punctul 98 și următoarele din hotărârea atacată, care diferențiază impozitul vizat în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528), de impozitul în discuție în prezenta cauză, nu sunt relevante. Pe de o parte, obiectivul impozitului nu ar fi un element determinant, întrucât noțiunea de ajutor este un concept obiectiv. În orice caz, scopul impozitului impus DST ar fi foarte asemănător și în mod clar comparabil cu cel examinat în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528). Pe de altă parte, legătura dintre măsura fiscală și ajutorul în discuție ar fi la fel de strânsă ca și cea din această hotărâre. În această privință, DTS susține că Tribunalul a constatat în mod eronat că eventuala incompatibilitate a impozitului cu dreptul Uniunii nu ar avea ca rezultat direct repunerea în discuție a ajutorului în cauză.

49. În al treilea rând, DTS susține că impozitul respectiv afectează în mod clar volumul ajutorului acordat RTVE întrucât, fiind impus unui concurent, acesta ar oferi beneficiarului ajutorului un avantaj competitiv.

50. În susținerea DTS, societățile Telefónica adaugă că Tribunalul a săvârșit și alte erori de drept în ceea ce privește interpretarea noțiunii „ajutor” în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.

51. În primul rând, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept interpretând în mod restrictiv cerințele necesare pentru ca modul de finanțare a unui ajutor să facă parte integrantă din acesta, întrucât normele ar fi trebuit să facă obiectul unei interpretări teleologice [18].

52. În al doilea rând, condițiile identificate de jurisprudență pentru a se stabili existența unei legături de alocare între o măsură fiscală și un ajutor, și anume, pe de o parte, existența unei dispoziții imperative de drept național care să impună alocarea impozitului pentru finanțarea ajutorului și, pe de altă parte, demonstrarea unui impact direct al veniturilor din impozit asupra cuantumului ajutorului, nu ar fi condiții distincte și cumulative. Astfel, alocarea impozitului pentru finanțarea ajutorului în sine ar implica o legătură necesară între valoarea veniturilor fiscale și cuantumul ajutorului [19]. Tribunalul ar fi reținut, prin urmare, o interpretare eronată a Hotărârii din 13 ianuarie 2005, Streekgewest (C-174/02, EU:C:2005:10). În această hotărâre, Curtea ar fi analizat numai dacă a existat o legătură de alocare obligatorie între impozit și ajutor, în conformitate cu normele naționale relevante, și ar fi considerat că, în caz afirmativ, impactul direct al măsurii fiscale asupra cuantumului ajutorului ar fi o consecință logică.

53. În al treilea rând, societățile Telefónica au susținut că interpretarea Tribunalului cu privire la Hotărârea din 21 octombrie 2003, van Calster și alții (C-261/01 și C-262/01, EU:C:2003:571), și la Hotărârea din 27 noiembrie 2003, Enirisorse (C-34/01-C-38/01, EU:C:2003:640), este eronată. Faptul că Curtea nu s-a pronunțat cu privire la cerința unui impact direct al măsurii fiscale asupra cuantumului ajutorului nu înseamnă că a considerat că această cerință reprezintă o condiție suplimentară pentru a determina dacă modul de finanțare a unui ajutor face parte din acesta, însă acest lucru poate fi explicat prin faptul că aceste hotărâri priveau primele cauze în care Curtea a clarificat problema caracterului disociabil.

18 — Societățile Telefónica fac trimitere la Hotărârea din 25 iunie 1970, Franța/Comisia (47/69, EU:C:1970:60), și la Hotărârea din 15 iunie 1993, Matra/Comisia (C-225/91, EU:C:1993:239).

19 — Societățile Telefónica fac trimitere la Hotărârea din 13 ianuarie 2005, Pape (C-175/02, EU:C:2005:11), la Hotărârea din 14 aprilie 2005, AEM și AEM Torino (C-128/03 și C-129/03, EU:C:2005:224), și la Hotărârea din 27 octombrie 2005, Distribution Casino France și alții (C-266/04-C-270/04, C-276/04 și C-321/04-C-325/04, EU:C:2005:657).

54. RTVE, Regatul Spaniei și Comisia contestă aceste argumente.

c) Analiza noastră

55. În opinia noastră, al doilea aspect al primului motiv ridică trei chestiuni privind modul în care trebuie să se stabilească, în temeiul jurisprudenței Curții, existența unei legături de alocare între o măsură fiscală și o schemă de ajutor.

56. Prima chestiune, ridicată de societățile Telefónica, este dacă cerințele precizate de jurisprudență pentru a se stabili existența unei legături de alocare între o măsură fiscală și o schemă de ajutor sunt cumulative.

57. A doua chestiune, ridicată de DTS, este dacă, în mod contrar celor statuate de Tribunal în hotărârea atacată, legătura existentă între măsurile fiscale introduse de Legea nr. 8/2009 și ajutorul acordat RTVE este tot atât de strânsă precum cea care există între măsura fiscală și schema de ajutor avute în vedere în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528), astfel încât soluția adoptată de Curte în această hotărâre să poată fi transpusă în speță.

58. În sfârșit, a treia chestiune, ridicată de DTS, se referă în special la domeniul de aplicare al criteriului privind „impactul direct al veniturilor din impozit asupra cuantumului ajutorului”, acest criteriu fiind definit pentru a se stabili existența unei legături de alocare între impozit și ajutorul în cauză. DTS urmărește, astfel, extinderea domeniului de aplicare al criteriului respectiv, astfel încât acesta să acopere situația în care impozitul suportat de un concurent oferă beneficiarului ajutorului un avantaj competitiv.

i) Cu privire la criteriile care permit stabilirea unei legături de alocare între o măsură fiscală și o schemă de ajutor

59. Analiza privind existența unei legături de alocare între un impozit și o schemă de ajutor va permite să se stabilească dacă acest impozit constituie o modalitate de finanțare a ajutorului și, prin urmare, este o parte integrantă din acesta. De asemenea, această analiză ar trebui să permită Comisiei să realizeze o examinare corespunzătoare și cuprinzătoare a ajutorului de stat [20]. Astfel, modalitățile de finanțare a ajutorului pot determina incompatibilitatea acestuia cu piața internă [21]. Prin urmare, Comisia nu poate disocia examinarea unui ajutor de evaluarea efectelor modalităților de finanțare, în cazul în care acestea fac parte integrantă din ajutorul în cauză [22]. Analiza menționată trebuie să permită, pe de altă parte, asigurarea efectului util al obligației de notificare. În scopul îndeplinirii acestei obligații, statul membru trebuie să notifice nu numai proiectul de ajutor propriu-zis, ci și modul de finanțare a ajutorului în măsura în care acesta face parte integrantă din măsura propusă [23].

20 — A se vedea Hotărârea din 21 octombrie 2003, van Calster și alții (C-261/01 și C-262/01, EU:C:2003:571, punctul 51).

21 — A se vedea Hotărârea din 21 octombrie 2003, van Calster și alții (C-261/01 și C-262/01, EU:C:2003:571, punctul 47). A se vedea deja în acest sens Hotărârea din 25 iunie 1970, Franța/Comisia (47/69, EU:C:1970:60, punctul 14).

22 — A se vedea Hotărârea din 21 octombrie 2003, van Calster și alții (C-261/01 și C-262/01, EU:C:2003:571, punctul 49), și Hotărârea din 27 noiembrie 2003, Enirisorse (C-34/01-C-38/01, EU:C:2003:640, punctul 44).

23 — A se vedea Hotărârea din 21 octombrie 2003, van Calster și alții (C-261/01 și C-262/01, EU:C:2003:571, punctul 51).

60. Curtea a definit domeniul de aplicare al principiului privind existența unei legături de alocare între o măsură fiscală și o schemă de ajutor în Hotărârea din 13 ianuarie 2005, Streekgewest (C-174/02, EU:C:2005:10), după cum urmează:

„Pentru ca un impozit să poată fi considerat parte integrantă dintr-o măsură de ajutor, trebuie să existe o legătură de alocare obligatorie între impozit și ajutor în temeiul reglementării naționale relevante, în sensul că venitul din impozit este, în mod necesar, alocat finanțării ajutorului. În cazul în care există un astfel de raport, venitul din impozit influențează în mod direct valoarea ajutorului și, în consecință, aprecierea compatibilității acestui ajutor cu piața comună […]” [24].

61. Una dintre chestiunile ridicate în al doilea aspect al primului motiv este aceea dacă, pentru stabilirea existenței unei legături de alocare între impozit și ajutorul finanțat prin acesta, trebuie să se demonstreze nu numai că există o dispoziție imperativă de drept național care să impună alocarea impozitului pentru finanțarea ajutorului, ci și că veniturile din impozit au un impact direct asupra cuantumului ajutorului.

62. Astfel, societățile Telefónica susțin că, potrivit jurisprudenței Curții, acestea nu ar fi condiții distincte și cumulative, întrucât impactul direct al măsurii fiscale asupra cuantumului ajutorului ar fi o consecință logică a legăturii de alocare obligatorii prevăzute de reglementarea națională pertinentă. Prin urmare, potrivit acestora, Tribunalul ar fi interpretat în mod eronat jurisprudența Curții.

63. Trebuie să se admită că modul de redactare a principiului în cadrul Hotărârii din 13 ianuarie 2005, Streekgewest (C-174/02, EU:C:2005:10) – pe care îl regăsim și în Hotărârea din 27 octombrie 2005, Distribution Casino France și alții (C-266/04-C-270/04, C-276/04 și C-321/04-C-325/04, EU:C:2005:657), și în Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528) –, poate da naștere la confuzii, Curtea arătând că, „[dacă există o legătură de alocare între impozit și ajutor în temeiul reglementării naționale pertinente], veniturile din impozit au un impact direct asupra cuantumului ajutorului” [25].

64. Or, în opinia noastră și astfel cum a considerat Tribunalul, cele două condiții vizate, și anume existența unei dispoziții imperative de drept național care să impună alocarea impozitului pentru finanțarea ajutorului, pe de o parte, și demonstrarea faptului că veniturile din impozit au un impact direct asupra cuantumului ajutorului, pe de altă parte, sunt cumulative.

65. Mai întâi, este util să amintim cele mai vechi fundamente ale principiului formulat de Curte în Hotărârea din 13 ianuarie 2005, Streekgewest (C-174/02, EU:C:2005:10), făcând trimitere la punctul 17 din Hotărârea din 25 iunie 1970, Franța/Comisia (47/69, EU:C:1970:60). La acest punct, Curtea a declarat că „evaluarea Comisiei trebuie […] să ia în considerare toate elementele directe și indirecte care caracterizează măsura în litigiu, și anume nu numai ajutorul propriu-zis acordat pentru activitățile naționale favorizate, ci și ajutorul indirect pe care îl pot constitui atât modul său de finanțare, cât și *legătura strânsă prin care volumul ajutorului depinde de finanțarea acestuia*” [26].

66. În cazul în care veniturile fiscale nu pot fi alocate unor cheltuieli specifice în absența unei legislații naționale, prima condiție bazată pe existența unei dispoziții imperative de drept național care să impună alocarea impozitului pentru finanțarea ajutorului constituie o premisă indispensabilă. Or, această condiție, considerată individual, nu este suficientă pentru a stabili măsura în care veniturile din impozit au un impact direct real asupra cuantumului ajutorului, întrucât, dincolo de dispozițiile naționale care impun această alocare, statul membru poate dispune de o anumită marjă de apreciere

24 — Punctul 26.

25 — A se vedea Hotărârea din 13 ianuarie 2005, Streekgewest (C-174/02, EU:C:2005:10, punctul 26).

26 — Sublinierea noastră.

în alocarea veniturilor sale sau poate institui un mecanism de ajustare care să rupă legătura strânsă de alocare prevăzută de legislația națională. Pentru a aprecia existența și, eventual, forța legăturii de alocare dintre impozit și ajutor, trebuie să se stabilească dacă ajutorul în cauză este finanțat efectiv din veniturile din impozit și în ce măsură depinde de acestea.

67. În opinia noastră, această ipoteză reiese în mod evident din mențiunea făcută *in fine* de Curte la punctul 17 din Hotărârea din 25 iunie 1970, Franța/Comisia (47/69, EU:C:1970:60). În această hotărâre, Curtea a constatat, de altfel, existența unei legături de alocare, întrucât modul de finanțare în litigiu permitea creșterea automată a cuantumului ajutorului pe măsura colectării impozitului [27].

68. În continuare, este util să precizăm că, în jurisprudența cea mai recentă, Curtea a reformulat acest principiu, indicând mai clar că există o legătură de alocare între impozit și ajutor, în sensul reglementării naționale relevante, atunci când „venitul din taxă este alocat în mod obligatoriu finanțării ajutorului *și* influențează în mod direct importanța acestuia” [28].

69. În Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764), Curtea a examinat fiecare dintre aceste condiții. În cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, din reglementarea națională relevantă reieșea că taxa impusă regiilor de publicitate era exclusiv și integral percepută pentru finanțarea ajutoarelor pentru difuziunea radiofonică în cauză [29]. În plus, venitul net din taxa impusă regiilor de publicitate era alocat exclusiv și integral finanțării măsurilor de ajutor pentru difuziunea radiofonică și influența, în consecință, în mod direct importanța acestora [30]. În aceste condiții, Curtea a decis că venitul din taxa respectivă influența cuantumul ajutoarelor plătite pentru difuziunea radiofonică, în măsura în care acordarea acestor ajutoare, precum și întinderea acestora depindeau de venitul din taxa menționată și, prin urmare, trebuia să se considere că aceasta era parte integrantă a schemei de ajutor pentru difuziunea radiofonică [31].

70. În sfârșit, ignorarea celei de a doua condiții, după cum propune recurenta, ar însemna să se priveze de orice efect util principiul stabilit de Curte. Astfel, Curtea menționează nu o legătură „juridică” obligatorie, ci o legătură de „alocare” obligatorie între impozit și măsura de ajutor. Or, noțiunea de alocare, tradusă în versiunile în limba engleză ale jurisprudenței prin „hypothecation”, este împrumutată din terminologia specifică domeniului financiar și contabil și vizează destinația unui venit, care se colectează prin impunerea unui impozit special pentru o anumită cheltuială specifică. Prin urmare, trebuie să se stabilească, de la caz la caz, în temeiul legislației naționale și pe baza aplicării practice a acesteia, dacă veniturile fiscale în cauză sunt destinate efectiv finanțării ajutorului în special, contrar principiului universalității veniturilor fiscale.

71. Având în vedere aceste elemente, considerăm că, în temeiul jurisprudenței Curții, condiția întemeiată pe existența unei dispoziții imperative de drept național care să impună alocarea impozitului pentru finanțarea ajutorului nu este, în sine, suficientă pentru a se stabili că un impozit face parte integrantă dintr-o măsură de ajutor. În cazul în care există o astfel de dispoziție de drept național, precum în speță [32], trebuie să se stabilească și dacă veniturile din impozit au un impact direct asupra cuantumului ajutorului.

27 — Punctul 20.

28 — Hotărârea din 15 iunie 2006, Air Liquide Industries Belgium (C-393/04 și C-41/05, EU:C:2006:403, punctul 46), și Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764, punctul 99) (sublinierea noastră).

29 — Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764, punctul 100).

30 — Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764, punctul 104).

31 — Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764, punctele 111 și 112).

32 — În speță, această condiție este îndeplinită – iar această constatare nu este repusă în discuție de părți – întrucât din articolul 5 alineatul 1 și din articolul 6 alineatul din Legea nr. 8/2009 reiese că impozitele aplicate operatorilor de telecomunicații sunt percepute „cu scopul de a contribui la finanțarea RTVE”, iar din articolul 6 alineatul 8 din Legea nr. 8/2009 reiese că „valoarea contribuției este alocată finanțării RTVE”. Comisia a constatat de asemenea, la punctul 13 din motivarea deciziei în litigiu, că „preambulul stabilește în mod expres această legătură între noile impozite și compensația financiară pentru retragerea RTVE de pe piața publicității”.

72. În consecință, considerăm că Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept considerând că, în temeiul jurisprudenței la care am făcut trimitere, cele două condiții menționate anterior sunt cumulative, argumentele prezentate în această privință de societățile Telefónica trebuind, prin urmare, să fie respinse ca nefondate.

ii) Cu privire la transpunerea soluției adoptate de Curte în Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528)

73. În opinia noastră, considerațiile Curții din Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528) [33], nu se pot transpune în prezenta cauză, astfel încât Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept făcând diferența între cele trei măsuri fiscale în cauză și măsura avută în vedere în hotărârea menționată.

74. Deși diferența pe care o face Tribunalul la punctul 100 din hotărârea atacată în ceea ce privește scopul ajutorului nu constituie, în opinia noastră, un element determinant, în schimb, împrejurările luate în considerare la punctele 101 și 102 din această hotărâre permit diferențierea clară a prezentei cauze de cea în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528).

75. În primul rând, după cum a subliniat în mod întemeiat Tribunalul la punctul 101 din hotărârea atacată, legătura dintre măsurile fiscale și ajutorul în cauză nu poate fi, în mod evident, la fel de strânsă ca legătura dintre impozitul pe vânzările directe de medicamente suportat de Laboratoires Boiron SA și scutirea de care beneficiau distribuitorii cu ridicata.

76. Astfel, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528), exista o legătură intrinsecă între impozit și ajutor (scutirea de impozit), „două elemente indisociabile ale unicei și aceleiași măsuri fiscale” potrivit Curții [34], care, după cum a arătat Tribunalul, nu permitea diferențierea uneia de cealaltă, împrejurare care, în mod evident, nu se regăsește în speță. Prin urmare, inaplicabilitatea măsurii fiscale pentru motivul că nu era compatibilă cu dreptul Uniunii ar fi determinat în mod logic și direct dispariția ajutorului.

77. În plus, trebuie să se constate că valoarea ajutorului acordat RTVE în scopul finanțării obligațiilor sale de serviciu public nu depinde de valoarea veniturilor fiscale în cauză, percepute de la operatorii de televiziune cu plată.

78. Pe de o parte, din articolul 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009 și din articolul 33 din Legea nr. 17/2006 – a căror interpretare, în opinia noastră, nu a fost denaturată de Tribunal, după cum vom arăta în cadrul examinării celui de al doilea motiv – reiese că valoarea ajutorului acordat RTVE pentru finanțarea obligațiilor sale de serviciu public se calculează pe baza costurilor nete aferente obligațiilor de serviciu public suportate de RTVE în exercițiile financiare anterioare [35].

79. Pe de altă parte, deși există, cu siguranță, o legătură legislativă cu caracter obligatoriu între veniturile din impozitul în cauză și ajutorul acordat RTVE, reglementarea națională instituie un mecanism de ajustare pe care Curtea l-a menționat la punctul 101 din hotărârea atacată, care, în opinia noastră, nu permite să se considere că sunt îndeplinite cele două condiții stabilite de jurisprudență.

33 — În cauza în care s-a pronunțat această hotărâre trebuia să se stabilească dacă distribuitorii cu ridicata obțineau, ca urmare a neaplicării impozitului pe vânzări directe de medicamente în sarcina laboratoarelor farmaceutice, o compensație în exces și dacă aceasta constituia, ca atare, un ajutor ilegal în favoarea acestora. În această cauză, impozitul aplicat laboratoarelor farmaceutice avea scopul de a compensa costurile suplimentare suportate de distribuitorii cu ridicata pentru a-și îndeplini obligațiile de serviciu public.

34 — Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528, punctul 45).

35 — A se vedea punctul 32 din motivarea deciziei în litigiu.

80. Astfel, statul spaniol simulează variabila de ajustare, atât crescător, cât și descrescător, angajându-se să acopere toate costurile RTVE în cazul unor venituri insuficiente și să aloce surplusul la bugetul general în cazul unor venituri excedentare, lăsând, de asemenea, o marjă de apreciere în ceea ce privește proporția veniturilor fiscale acordate RTVE în mod efectiv [36]. Legătura dintre impozit și ajutor nu este, prin urmare, „directă și indisolubilă”, astfel cum a susținut avocatul general Geelhoed în Concluziile prezentate în cauza Streekgewest (C-174/02, EU:C:2004:124).

81. Astfel, articolul 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009 și articolul 33 din Legea nr. 17/2006, la care Tribunalul face trimitere în mod expres la punctul 101 din hotărârea atacată, instituie un principiu al acoperirii integrale a costurilor aferente obligațiilor de serviciu public suportate de RTVE care obligă statul spaniol să le acopere. Astfel, după cum arată Tribunalul la punctele 9, 80 și 101 din hotărârea atacată, în cazul în care sursele de finanțare de care dispune RTVE, printre care se numără și măsura fiscală în discuție, nu sunt suficiente pentru acoperirea tuturor costurilor RTVE prevăzute pentru îndeplinirea obligațiilor sale de serviciu public, statul spaniol are obligația de a acoperi această diferență. Finanțarea costurilor nete ale obligațiilor de serviciu public furnizat de RTVE este astfel garantată din veniturile obținute din măsurile fiscale în cauză [37].

82. În situația unor venituri excedentare, surplusul este, în schimb, alocat la bugetul general al statului, iar acestea pot fi, astfel, rezervate altor destinații [38].

83. Faptul că cuantumul veniturilor fiscale poate fi superior sau inferior estimărilor nu influențează, prin urmare, valoarea compensației acordate RTVE în scopul îndeplinirii misiunii sale de serviciu public [39].

84. Deși sistemul instituit de reglementarea națională prevede, așadar, integrarea veniturilor din impozite în ajutorul acordat RTVE, mecanismul de ajustare prevăzut la articolul 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009 și la articolul 33 din Legea nr. 17/2006, precum și marja de apreciere lăsată statului spaniol denaturează, în opinia noastră, această legătură. Această legătură între impozit și schema de ajutor nu este în mod evident ruptă, însă, în orice caz, nu este suficient de strânsă pentru a îndeplini criteriul privind impactul direct prevăzut de jurisprudență, pe de o parte, și pentru a permite transpunerea în prezenta cauză a soluției adoptate de Curte în Hotărârea din 7 septembrie 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528), pe de altă parte.

85. În sfârșit, deși există o legătură obligatorie pe linie bugetară, această legătură nu influențează valoarea ajutorului acordat RTVE.

86. Prin urmare, argumentul recurentei potrivit căruia Tribunalul ar fi constatat în mod eronat că eventuala incompatibilitate a impozitului cu dreptul Uniunii nu ar fi avut drept consecință directă repunerea în discuție a ajutorului în cauză trebuie respins.

iii) Cu privire la criteriul întemeiat pe avantajul concurențial de care se bucură beneficiarul ajutorului

87. DTS susține că, în mod contrar celor stabilite de Tribunal, impozitul ar fi avut „un impact direct asupra cuantumului ajutorului” întrucât este suportat de o întreprindere cu care beneficiarul ajutorului se află în raport de concurență, oferindu-i acestuia un avantaj concurențial. Cu alte cuvinte, cuantumul ajutorului ar fi cu atât mai important cu cât acesta este finanțat printr-un impozit colectat de la concurență.

36 — A se vedea punctele 15 și 33 din motivarea deciziei în litigiu.

37 — A se vedea punctele 14 și 34 din motivarea deciziei în litigiu.

38 — A se vedea punctele 15 și 33 din motivarea deciziei în litigiu.

39 — A se vedea punctul 34 din motivarea deciziei în litigiu.

88. În opinia noastră, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept la punctul 102 din hotărârea atacată prin faptul că a considerat că existența unui raport de concurență între debitorii taxei și beneficiarul ajutorului nu este suficientă pentru a considera că impozitul face parte integrantă din acea măsură de ajutor.

89. Pe de o parte, am văzut că, potrivit jurisprudenței Curții, pentru a se stabili că un impozit face parte integrantă dintr-o măsură de ajutor trebuie îndeplinite două condiții:

— trebuie să existe o dispoziție imperativă de drept național care să impună alocarea impozitului pentru finanțarea ajutorului și

— veniturile din impozit trebuie să aibă un impact direct asupra cuantumului ajutorului.

90. În cazul în care una dintre aceste condiții nu este îndeplinită, nu se poate considera că impozitul face parte integrantă din măsura de ajutor, iar criteriul întemeiat pe existența unui avantaj concurențial nu este suficient pentru a combate această concluzie.

91. Desigur, după cum a arătat avocatul general Geelhoed în Concluziile prezentate în cauza Streekgewest (C-174/02, EU:C:2004:124), chestiunea dacă există o legătură directă și indisolubilă între impozit și ajutorul finanțat prin intermediul acestuia trebuie examinată de la caz la caz în temeiul reglementărilor vizate, al economiei acestora, al aplicării lor practice „și al contextului în care acestea sunt aplicate” [40]. În acest cadru, acesta a arătat în special că măsura și modul în care legătura impozit-ajutor influențează raporturile de concurență din sector sau din subsector sau categoria de întreprinderi în cauză constituie indicii ale existenței unei astfel de legături [41].

92. Or, în Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764), Curtea a considerat că nu este vorba despre un element determinant.

93. În primul rând, după cum a arătat Curtea în această hotărâre, nu ne aflăm în cadrul unei evaluări de fond a Comisiei în ceea ce privește compatibilitatea ajutorului cu piața internă, în temeiul articolului 107 TFUE, și în care examinarea raporturilor de concurență are o importanță evidentă [42], ci în cadrul aprecierii existenței unei „legături de alocare obligatorii” între un impozit și schema de ajutor finanțată prin intermediul acestuia, în scopul de a stabili conținutul obligației de notificare prevăzute la articolul 108 alineatul (3) TFUE.

94. În al doilea rând, chestiunea care se ridică este dacă veniturile din impozit au un impact direct asupra „cuantumului ajutorului”, iar această expresie trebuie interpretată în sensul cel mai simplu al compatibilității ca făcând referire la valoarea sau la volumul ajutorului. În versiunile în limba germană și, respectiv, engleză ale jurisprudenței, „cuantumul ajutorului” este tradus prin „den Umfang der Beihilfe” și „the amount of the aid” [43]. Răspunsul la această chestiune ține de o apreciere pur contabilă și exclude, în consecință, o analiză a raporturilor de concurență dintre debitorii impozitului și beneficiarul ajutorului.

40 — Punctul 34 din aceste concluzii.

41 — Punctul 35 din concluziile menționate.

42 — Amintim că această dispoziție are drept obiectiv menținerea concurenței dintre întreprinderi prin interzicerea oricărui ajutor acordat de un stat membru care îndeplinește condițiile prevăzute la alineatul (1).

43 — A se vedea în special Hotărârea din 13 ianuarie 2005, Streekgewest (C-174/02, EU:C:2005:10, punctul 26).

95. În al treilea rând, stabilirea drept criteriu suplimentar a raportului de concurență dintre debitorii unui impozit și beneficiarul ajutorului finanțat prin acest impozit ar fi, în opinia Curții, susceptibilă să afecteze eficacitatea controlului operat de Comisie. Astfel, acest control ar depinde, așadar, de o apreciere prealabilă și unilaterală a fiecărui stat membru cu privire la existența și la starea raporturilor de concurență [44]. Acest risc este, în opinia noastră, cu atât mai mare cu cât, în practică, un astfel de impozit se colectează la nivel sectorial și, prin urmare, debitorii impozitului și beneficiarul ajutorului operează pe aceeași piață sau pe piețe conexe.

96. Dacă ar trebui să luăm în considerare argumentul recurentei ar însemna că, ori de câte ori se colectează un impozit la un nivel sectorial și acesta vizează toate întreprinderile care se află într-un raport de concurență cu beneficiarul ajutorului, criteriul întemeiat pe existența unei legături de alocare obligatorii ar fi îndeplinit. Or, o asemenea interpretare ar fi în mod evident contrară jurisprudenței constante a Curții. Astfel, pentru a respecta delimitarea precisă instituită de Tratatul FUE, Curtea a interpretat foarte restrictiv existența unei legături de alocare obligatorii între normele privind ajutoarele de stat, pe de o parte, și cele privind denaturările care rezultă din dispozițiile fiscale adoptate de statele membre, pe de altă parte.

97. Prin urmare, având în vedere aceste elemente, considerăm că, în cadrul aprecierii existenței unei legături de alocare între măsurile fiscale în cauză și ajutorul acordat RTVE, Tribunalul a respins în mod întemeiat argumentul recurentei întemeiat pe pretinsul avantaj concurențial de care se beneficiază RTVE în urma impozitului aplicat concurenților săi.

98. Prin urmare, critica formulată în această privință de DTS trebuie să fie respinsă ca nefondată.

iv) Cu privire la faptul că veniturile excedentare de care dispune RTVE sunt vărsate într-un un fond de rezervă și, eventual, transferate la trezoreria de stat [45]

99. DTS impută Tribunalului că a considerat că veniturile din impozit nu au un impact asupra cuantumului ajutorului, pentru motivul că, după cum rezultă de la punctele 66 și 67 din hotărârea atacată, veniturile care depășesc costurile nete ale serviciului public sunt vărsate într-un fond de rezervă sau sunt transferate la trezoreria de stat și că a fost stabilită o limită absolută pentru veniturile RTVE. Existența unei astfel de limite absolute ar fi lipsită de relevanță. Astfel, potrivit Hotărârii din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764), într-un astfel de caz, pentru a considera că impozitul are un impact asupra cuantumului ajutorului ar fi relevant ca stabilirea acestuia să se facă, în limitele plafonului, în funcție de estimările privind veniturile din impozite, astfel cum s-ar prezenta situația în speță.

100. Apreciem că această critică este nefondată.

101. După cum am arătat, faptul că veniturile excedentare de care dispune RTVE, potrivit articolului 33 din Legea nr. 17/2006 și articolului 8 din Legea nr. 8/2009, sunt vărsate într-un fond de rezervă și, eventual, sunt transferate la trezoreria de stat rupe legătura de alocare obligatorie dintre veniturile fiscale și ajutorul în cauză. În această ipoteză, impozitul nu influențează automat cuantumul ajutorului întrucât surplusul va fi redistribuit altor destinații și nu va permite creșterea cuantumului acestuia.

102. În opinia noastră, paralela pe care o face recurenta cu Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764), nu este relevantă. Astfel, în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, astfel cum reiese în mod expres de la punctul 104, venitul net din taxa impusă regiilor de publicitate era exclusiv și „integral” alocat finanțării ajutoarelor pentru difuziunea radiofonică. În plus,

44 — A se vedea Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764, punctul 95).

45 — Acest argument era menționat inițial în cadrul celui de al doilea motiv de anulare formulat de DTS. Întrucât acest motiv este întemeiat pe o eroare de drept a Tribunalului în interpretarea jurisprudenței Curții, am ales să îl abordăm în contextul primului motiv.

în cazul în care aceste ajutoare ar fi fost alocate în mod efectiv de o comisie, aceasta nu ar fi avut competența de a aloca fondurile disponibile altor destinații în afara ajutoarelor respective. Or, în mod evident, o asemenea situație nu se regăsește în speță, întrucât veniturile fiscale în cauză nu sunt alocate exclusiv și integral finanțării ajutorului, deoarece venitul excedentar este vărsat într-un fond de rezervă și, eventual, transferat la trezoreria de stat pentru a fi redistribuit către alte destinații.

103. Prin urmare, în opinia noastră, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept prin faptul că a apreciat că mecanismul prevăzut la articolul 33 din Legea nr. 17/2006 și la articolul 8 din Legea nr. 8/2009 nu permite să se considere că impozitul are un impact direct asupra cuantumului ajutorului destinat RTVE.

104. Având în vedere aceste elemente, al doilea aspect al primului motiv trebuie să fie respins ca nefondat.

105. În consecință, propunem Curții să declare primul motiv invocat de recurentă, întemeiat pe încălcarea articolului 107 alineatul (1) TFUE din cauza unei interpretări eronate a noțiunii de ajutor, ca fiind în parte inoperant și în parte nefondat.

C – *Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe caracterul incomplet al controlului jurisdicțional exercitat de Tribunal și pe o denaturare a legislației naționale aplicabile în cadrul aprecierii sale privind încălcarea articolului 107 alineatul (1) TFUE*

106. Prin intermediul celui de al doilea motiv, DTS critică analiza legislației naționale realizată de Tribunal la punctele 66, 67 și 69 din hotărârea atacată, pentru a ajunge la concluzia, exprimată la punctele 102-104 din hotărârea atacată, că impozitul care îi este aplicat nu are impact asupra cuantumului ajutorului acordat RTVE și, prin urmare, nu face parte integrantă din schema de ajutor.

107. Al doilea motiv cuprinde două aspecte.

108. Primul aspect este întemeiat pe controlul jurisdicțional incomplet exercitat de Tribunal în cadrul aprecierii sale cu privire la existența unei legături de alocare obligatorii între impozit și ajutorul în cauză.

109. În ceea ce privește cel de al doilea aspect, acesta este întemeiat pe denaturarea legislației naționale aplicabile, întrucât Tribunalul nu ar fi ținut seama, în scopul analizei sale, de faptul că bugetul estimat al RTVE se stabilește pe baza valorii estimate a veniturilor fiscale, această valoare având, prin urmare, un impact direct asupra cuantumului ajutorului.

1. Hotărârea atacată

110. La punctul 65 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că, în temeiul Legii nr. 8/2009, cuantumul ajutorului destinat RTVE nu depinde de valoarea încasărilor efectuate pe baza impozitelor aplicate recurentei, acesta fiind stabilit prin luarea în considerare a costurilor nete legate de îndeplinirea misiunii sale de serviciu public.

111. Pentru a justifica această concluzie, la punctele 66-68 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat, pe de o parte, dispozițiile prevăzute la articolul 33 din Legea nr. 17/2006, la articolul 3 alineatul 2 și la articolul 8 din Legea nr. 8/2009, care definesc rolul statului spaniol în ipoteza în care veniturile de care dispune RTVE depășesc costurile legate de îndeplinirea misiunii de serviciu public.

112. Pe de altă parte, la punctul 69 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat dispozițiile prevăzute la articolul 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009, care definește rolul statului spaniol în ipoteza în care veniturile de care dispune RTVE nu sunt suficiente pentru a acoperi costurile legate de îndeplinirea misiunii de serviciu public.

2. Cu privire la primul aspect al celui de al doilea motiv, întemeiat pe caracterul incomplet al controlului jurisdicțional exercitat de Tribunal

a) Argumentele părților

113. Prin intermediul primului aspect al celui de al doilea motiv, recurenta susține că Tribunalul a exercitat un control jurisdicțional incomplet asupra deciziei în litigiu. Pe de o parte, Tribunalul nu ar fi luat în considerare toate dispozițiile relevante cuprinse în cadrul legislativ spaniol și în special articolul 34 din Legea nr. 17/2006 și articolul 44 din misiunea-cadru a RTVE, prevăzută la articolul 4 din Legea nr. 17/2006, aprobată în ședința plenară a Camerei Deputaților și a Senatului (mandato-marco a la Corporación RTVE previsto en el articulo 4 de la Ley 17/2006 de la radio y la televisión de titularidad estatal, aprobado por los plenos del congreso de los diputados y del senado) [46]. Din aceste dispoziții reieșea cu claritate că RTVE are obligația legală de a-și stabili propriul buget, având în vedere nu numai costurile estimate legate de îndeplinirea misiunii de serviciu public, ci și veniturile estimate, care ar include și veniturile din impozitul în cauză. Acest lucru ar demonstra că valoarea estimată a veniturilor din impozitul impus DTS are impact asupra cuantumului ajutorului primit de RTVE.

114. Pe de altă parte, Tribunalul nu ar fi exercitat un control complet asupra aprecierilor prezentate de Comisie cu privire la condițiile enunțate în Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764), potrivit cărora veniturile din impozit influențează valoarea ajutorului, întrucât subvenția acordată se calculează în funcție de venitul „scontat” sau de „valoarea estimată” a veniturilor din impozit. Astfel, Tribunalul nu ar fi examinat în ce măsură valoarea estimată a veniturilor influențează calculul ajutorului, ci s-a limitat numai să aprobe analiza Comisiei.

115. RTVE, Regatul Spaniei și Comisia contestă admisibilitatea unui astfel de argument. RTVE și Regatul Spaniei subliniază că Tribunalul nu are obligația de a face trimitere la toate dispozițiile aplicabile din cadrul juridic național. De altfel, articolul 34 din Legea nr. 17/2006 și articolul 44 din misiunea-cadru nu au fost considerate de DTS ca fiind relevante în fața Tribunalului. În ceea ce o privește, Comisia subliniază că DTS nu ar fi invocat articolele 33 și 34 din Legea nr. 17/2006, articolul 44 din misiunea-cadru și articolul 2 alineatul 2 sau articolul 8 din Legea nr. 8/2009, nici în cerere, nici în memoriul în replică în fața Tribunalului. Or, acesta nu are obligația de a invoca din oficiu normele din dreptul național în cadrul examinării legalității unei decizii a Comisiei.

116. În orice caz, RTVE, Regatul Spaniei și Comisia consideră că aceste critici sunt neîntemeiate.

46 — BOE nr. 157 din 30 iunie 2008, p. 28833, denumită în continuare „misiunea-cadru”.

b) Analiza noastră

i) Cu privire la primul argument, întemeiat pe faptul că nu au fost luate în considerare articolul 34 din Legea nr. 17/2006 și articolul 44 din misiunea-cadru

117. De la bun început, trebuie să se precizeze că, în pofida importanței pe care pare să o acorde DTS dispozițiilor menționate anterior în cadrul acestui recurs, aceasta nu le-a menționat în niciunul dintre înscrisurile depuse pe parcursul procedurii în fața Tribunalului. În opinia noastră, faptul că DTS nu a considerat util să menționeze dispozițiile în discuție, nici în cadrul cererii sale introductive, nici în cadrul memoriului în replică, demonstrează că acestea nu erau dispoziții esențiale sau relevante.

118. Astfel cum DTS subliniază la nota de subsol 3 a recursului formulat, textul Legii nr. 17/2006 și cel al misiunii-cadru au fost depuse în anexa memoriului în apărare al Comisiei și, respectiv, în memoriul de intervenție al RTVE în fața Tribunalului. Or, în primul rând, recurenta este cea care trebuie să identifice, în mod exhaustiv, în cadrul acțiunii în anulare pe care a formulat-o împotriva deciziei în litigiu, dispozițiile de drept intern aplicabile pe care le consideră relevante și nu putem să imputăm Tribunalului că nu s-a pronunțat cu privire la unele dintre aceste dispoziții, chiar dacă recurenta nu le-a menționat în mod expres. Deși aceasta arată că a prezentat dispozițiile în discuție în ședința în fața Tribunalului, nu știm în ce măsură DTS a făcut trimitere la articolul 34 din Legea nr. 17/2006 și la articolul 44 din misiunea-cadru.

119. În orice caz, amintim că numai Tribunalul are competența de a aprecia valoarea care trebuie atribuită elementelor care îi sunt prezentate[47]. Prin urmare, acesta este pe deplin îndreptățit să excludă din analiza sa articolul 34 din Legea nr. 17/2006 și articolul 44 din misiunea-cadru. După cum vom vedea în continuarea analizei noastre, aceste dispoziții nu ar fi determinat, ținând seama de obiectul lor, înțelegerea naturii legăturii de alocare existente între impozitul în cauză și ajutorul acordat RTVE.

120. În aceste condiții, considerăm că acest prim argument nu este admisibil.

ii) Cu privire la al doilea argument, întemeiat pe caracterul incomplet al controlului jurisdicțional exercitat de Tribunal în ceea ce privește condițiile enunțate în Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764)

121. De la început, propunem respingerea celui de al doilea argument întrucât acesta este nefondat.

122. Astfel, pentru motivele pe care le-am prezentat la punctul 102 din prezentele concluzii, paralela pe care o face recurenta între prezenta cauză și cea în care s-a pronunțat Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764), nu este relevantă. În acea cauză nu numai că exista o dispoziție legală în ceea ce privește alocarea veniturilor din taxă la ajutorul pentru difuzarea radiofonică, dar, în plus, veniturile din această taxă erau alocate exclusiv și integral finanțării acestui ajutor, fără să existe o redistribuire a surplusului pentru alte destinații.

123. Având în vedere aceste elemente, primul aspect al celui de al doilea motiv trebuie respins ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

47 — Dintr-o jurisprudență constantă reiese că Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze faptele și, în principiu, să analizeze probele pe care le reține în susținerea acestor fapte și că numai Tribunalul are competența de a aprecia valoarea care trebuie să fie atribuită elementelor care i-au fost prezentate, din moment ce aceste probe au fost obținute în mod legal și au fost respectate principiile generale de drept, precum și normele de procedură aplicabile în materia de sarcinii probei și a administrării probelor (a se vedea Hotărârea din 21 septembrie 2006, JCB Service/Comisia, C-167/04 P, EU:C:2006:594, punctele 106 și 107, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 10 mai 2007, SGL Carbon/Comisia, C-328/05 P, EU:C:2007:277, punctul 41 și jurisprudența citată).

3. Cu privire la al doilea aspect al celui de al doilea motiv, întemeiat pe denaturarea legislației naționale aplicabile

a) Argumentele părților

124. Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, recurenta, susținută de societățile Telefónica, impută Tribunalului că la punctele 66, 67 și 69 din hotărârea atacată a denaturat articolul 2 alineatul 2 și articolul 8 din Legea nr. 8/2009, precum și articolul 33 din Legea nr. 17/2006, pe care acesta s-a întemeiat pentru a concluziona că impozitul în cauză nu influențează cuantumul ajutorului acordat RTVE. Astfel, Tribunalul ar fi atribuit acestor dispoziții un înțeles diferit de cel care reiese din analiza acestora în legătură cu articolul 34 din Legea nr. 17/2006 și cu articolul 44 din misiunea-cadru.

125. Societățile Telefónica susțin de asemenea că Tribunalul a efectuat o interpretare eronată a legislației naționale, denaturând în mod vădit elementele de probă care i-au fost prezentate.

126. RTVE, Regatul Spaniei și Comisia susțin că acest motiv este inadmisibil.

b) Analiza noastră

127. În mod contrar celor susținute de RTVE, de Regatul Spaniei și de Comisie, al doilea aspect al celui de al doilea motiv este, în opinia noastră, admisibil.

128. Astfel, Curtea poate fi sesizată cu critici care privesc stabilirea situației de fapt și aprecierea acesteia în cazul în care recurentul susține că Tribunalul a denaturat elementele de probă care i-au fost prezentate [48]. Or, o asemenea situație se regăsește în speță, întrucât DTS impută Tribunalului că a denaturat legislația națională, recurenta indicând cu precizie, pe de o parte, elementele care, în opinia sa, ar fi fost denaturate de Tribunal și, pe de altă parte, erorile de analiză care, potrivit aprecierii sale, ar fi condus la această denaturare.

129. Prin urmare, Curtea poate efectua un control jurisdicțional.

130. Conform unei jurisprudențe constante, Curtea trebuie să stabilească dacă Tribunalul, pe baza documentelor și a celorlalte înscrisuri care i-au fost prezentate, nu a denaturat textul dispozițiilor naționale în cauză, dacă acesta nu a procedat, în ceea ce privește aceste elemente, la constatări care contravin în mod vădit conținutului lor și dacă, în cadrul examinării tuturor elementelor, nu a conferit vreunuia dintre acestea, în scopul de a constata conținutul legislației naționale în cauză, un înțeles care nu îi revine, luând în considerare celelalte elemente [49].

131. Prin urmare, o astfel de denaturare trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile de la dosar, fără a fi necesară o nouă apreciere a Curții în ceea ce privește faptele și probele sau recurgerea la noi elemente de probă [50].

48 — Hotărârea din 3 aprilie 2014, Franța/Comisia (C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctul 79 și jurisprudența citată).

49 — Hotărârea din 5 iulie 2011, Edwin/OAPI (C-263/09 P, EU:C:2011:452, punctul 53).

50 — A se vedea în special Hotărârea din 21 septembrie 2006, JCB Service/Comisia (C-167/04 P, EU:C:2006:594, punctul 108 și jurisprudența citată), Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul (C-229/05 P, EU:C:2007:32, punctul 37 și jurisprudența citată), precum și Hotărârea din 3 aprilie 2014, Franța/Comisia (C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctul 80 și jurisprudența citată).

132. După o examinare atentă a argumentelor prezentate de DTS, am ajuns la concluzia că aceasta nu a reușit să demonstreze că, la punctele 66-69 din hotărârea atacată, Tribunalul a procedat la constatări care contravin în mod vădit conținutului dispozițiilor prevăzute de legislația spaniolă în cauză sau că a conferit vreunuia dintre acestea un înțeles care nu îi revine, luând în considerare celelalte elemente din dosar.

i) Cu privire la interpretarea reținută, la punctul 69 din hotărârea atacată, cu privire la articolul 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009

133. Potrivit Tribunalului, în temeiul articolului 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009, „în ipoteza în care veniturile de care dispune RTVE nu sunt suficiente pentru a acoperi costurile legate de îndeplinirea misiunii de serviciu public de radiodifuziune, diferența va fi acoperită prin contribuții de la bugetul general al statului spaniol”.

134. În opinia DTS, această dispoziție nu ar obliga statul spaniol să aloce resurse din bugetul său general pentru a acoperi costurile legate de misiunea de serviciu public, dar i-ar impune obligația să completeze bugetul prevăzut pentru RTVE în cazul în care, la execuția acestuia, valoarea veniturilor fiscale ar fi inferioară estimării bugetare. Pe de altă parte, contribuțiile din bugetul general nu ar fi autorizate în cazul în care cheltuielile ar depăși estimările bugetare.

135. În plus, articolul 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009 ar trebui analizat în coroborare cu articolul 34 din Legea nr. 17/2006 și cu articolul 44 din misiunea-cadru. Potrivit articolului 34 din Legea nr. 17/2006, RTVE își stabilește bugetul ținând cont nu numai de costurile estimate legate de misiunea de serviciu public, ci și de veniturile estimate, inclusiv veniturile din impozit prevăzute de Legea nr. 8/2009. În consecință, în temeiul articolului 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009, în ipoteza în care veniturile reale din impozit ar fi inferioare valorii estimate a încasărilor și nu ar permite acoperirea costurilor de serviciu public din bugetul RTVE, statul spaniol ar avea obligația să completeze „bugetul prevăzut”, pe baza contribuțiilor de la bugetul său general. Or, „bugetul prevăzut” ar trebui stabilit pe baza valorii estimate a veniturilor din impozit și, în consecință, această valoare ar avea un impact direct asupra cuantumului ajutorului. Așadar, impactul veniturilor din impozit asupra execuției bugetului RTVE nu ar trebui să fie confundat cu impactul valorii estimate a veniturilor din impozit asupra stabilirii inițiale a bugetului și, prin urmare, asupra cuantumului ajutorului. Numai acesta din urmă ar fi relevant.

136. Societățile Telefónica adaugă că ar exista indicii evidente care dezmint eventualitatea unei pretinse contribuții suplimentare la bugetul general al statului spaniol, expunerea de motive a Legii nr. 8/2009 arătând printre altele că „nu pare rezonabil ca asigurarea finanțării să ducă la o creștere a contribuției statului”. Pe de altă parte, ar fi o ipoteză secundară, întrucât ar trebui îndeplinite două condiții pentru ca statul spaniol să finanțeze o parte dintre costurile aferente obligației de serviciu public. În primul rând, în cadrul unui anumit exercițiu financiar, veniturile din impozit ar trebui să fie inferioare costurilor necesare pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public și, în al doilea rând, cuantumul fondului de rezervă ar trebui să fie insuficient pentru a acoperi costurile RTVE pentru acel exercițiu financiar. În plus, articolul 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009 ar stabili o garanție din partea statului limitată la diferența dintre valoarea încasărilor la care se adaugă fondul de rezervă, pe de o parte, și costurile obligației de serviciu public, pe de altă parte. Prin urmare, ar fi o nouă măsură de ajutor. Acest lucru nu ar exclude posibilitatea ca ajutorul acordat RTVE să fie stabilit pe baza veniturilor din impozit și, în cazul în care acestea nu sunt suficiente, guvernul spaniol să se angajeze să acopere diferența.

137. În opinia noastră, niciunul dintre argumentele prezentate de recurentă nu permite să se demonstreze că Tribunalul a denaturat în mod vădit dispozițiile articolului 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009.

138. În primul rând, prin faptul că susține că, în conformitate cu această dispoziție, „statul spaniol [ar avea] obligația de a completa «bugetul prevăzut» pe baza contribuțiilor de la bugetul său general” sau că „[respectiva] dispoziție [ar impune] statului obligația de a completa «bugetul prevăzut» pentru RTVE în cazul în care, la execuția acestuia, valoarea veniturilor fiscale ar fi inferioară estimării bugetare”, recurenta nu se îndepărtează de interpretarea reținută de Tribunal în ceea ce privește articolul 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009.

139. În al doilea rând, deși recurenta impută Tribunalului că nu a interpretat această dispoziție prin prisma articolului 34 din Legea nr. 17/2006 și a articolului 44 din misiunea-cadru, nu vedem în mod clar motivul pentru care aceste dispoziții ar fi relevante.

140. Articolul 34 din Legea nr. 17/2006, intitulat „Bugete”, are următorul cuprins:

„1. RTVE […] stabilește un buget de funcționare care specifică resursele și alocările anuale corespunzătoare, precum și un buget de investiții de asemenea foarte detaliat. Bugetele de funcționare și de investiții ale RTVE […] fac parte din bugetul general al statului.

2. Bugetele de funcționare și de investiții ale RTVE […] cuprind un cont de profit și pierderi estimativ și un tabel de finanțări estimativ pentru exercițiul financiar respectiv. La acestea se vor anexa un bilanț estimativ, precum și alte documente suplimentare solicitate de Ministerul […].

[…]”

141. În plus, articolul 44 din misiunea-cadru, intitulat „Obligații bugetare”, precizează următoarele:

„RTVE și societățile afiliate își stabilesc bugetul în conformitate cu dispozițiile articolului 34 din Legea nr. 17/2006. Bugetele respective sunt stabilite în conformitate cu principiul echilibrului bugetar și prevăd obligațiile financiare necesare pentru îndeplinirea obiectivelor generale prevăzute de prezenta misiune-cadru, astfel cum sunt prezentate în programul-contract în vigoare.”

142. Pe de altă parte, după cum arată RTVE și Comisia, trebuie să se constate că aceste dispoziții stabilesc doar principii generale și că niciuna nu permite stabilirea unei legături de alocare obligatorii între veniturile fiscale în cauză și schema de ajutor acordată RTVE.

143. În al treilea rând, nici argumentele prezentate de societățile Telefónica nu permit să se observe că Tribunalul a procedat la constatări care contravin în mod vădit conținutului articolului 2 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009. În ceea ce privește expunerea de motive a legii menționate, acesta nu are nicidecum forță obligatorie, iar extrasul depus de societățile Telefónica nu permite în mod vădit excluderea unei contribuții suplimentare din partea statului spaniol. În plus, în opinia noastră, nu are importanță dacă este o ipoteză secundară. Tribunalul menționează existența unei astfel de ipoteze cu elemente suficiente pentru a ajunge la concluzia cuprinsă la punctul 101 din hotărârea atacată, potrivit căreia statul spaniol are obligația de a completa diferența dintre sursele financiare de care dispune RTVE și toate costurile necesare pentru îndeplinirea obligațiilor sale de serviciu public.

ii) În ceea ce privește interpretarea reținută la punctele 66-68 din hotărârea atacată cu privire la dispozițiile articolului 33 din Legea nr. 17/2006 și ale articolului 8 din Legea nr. 8/2009

– Hotărârea atacată

144. La punctele 66-68 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat următoarele:

„66 […] potrivit articolului 33 din Legea nr. 17/2006, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 8/2009, în ipoteza în care veniturile de care dispune RTVE depășesc costurile legate de îndeplinirea misiunii de serviciu public de radiodifuziune, veniturile excedentare vor fi realocate. În măsura în care aceste venituri excedentare nu depășesc 10 % din cheltuielile anuale bugetate ale RTVE, acestea vor fi vărsate într-un fond de rezervă și, în măsura în care depășesc această limită, vor fi transferate la trezoreria de stat.

67 În ceea ce privește capitalul vărsat la fondul de rezervă, din articolul 8 din Legea nr. 8/2009 reiese că acesta va putea fi utilizat numai cu autorizarea expresă a Ministerului Economiei și al Finanțelor spaniol și că, în situația în care nu este utilizat timp de patru ani, acesta trebuie să fie destinat reducerii compensațiilor în sarcina bugetului general al statului spaniol. Prin urmare, capitalul vărsat la fondul de rezervă nu poate fi considerat că are un impact direct asupra cuantumului ajutorului destinat RTVE.

68 De altfel, articolul 3 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009 prevede o limită absolută pentru veniturile RTVE, stabilită la 1 200 de milioane de euro pentru anii 2010 și 2011. Orice sumă care depășește această limită va fi realocată direct bugetului general al statului spaniol.”

– Argumentele părților[51]

145. În primul rând, DTS impută Tribunalului că, la punctele 66 și 67 din hotărârea atacată, a denaturat dispozițiile articolului 33 din Legea nr. 17/2006 și ale articolului 8 din Legea nr. 8/2009, în sensul că le-a atribuit un înțeles pe care acestea nu îl au. Astfel, Tribunalul s-ar fi limitat să afirme că, potrivit articolului 8 alineatul 3 din Legea nr. 8/2009, fondul de rezervă poate fi utilizat numai cu autorizarea expresă a Ministerio de Economía y Hacienda (Ministerul Economiei și Finanțelor, Spania) și a omis primii termeni ai acestei dispoziții, potrivit cărora „[f]ondul nu poate fi utilizat decât pentru compensarea pierderilor din exercițiile financiare anterioare și pentru a face față unor situații neprevăzute în raport cu furnizarea serviciului public”. În opinia recurentei, cuantumul acestor resurse suplimentare ar depinde în mod necesar de veniturile din impozite, întrucât acest fond este alimentat de acestea.

146. Pe de altă parte, societățile Telefónica susțin că Tribunalul a interpretat în mod eronat articolul 33 alineatul 1 din Legea nr. 17/2006 și articolul 3 alineatul 2 din Legea nr. 8/2009, constatând că aceste dispoziții elimină orice raport între valoarea ajutorului și valoarea încasărilor efectuate în baza măsurilor fiscale. Pe de o parte, faptul că aceste venituri pot fi vărsate la bugetul general al statului ar constitui o posibilitate secundară. Astfel, numai veniturile care depășesc limita de 10 % din cheltuielile anuale ale RTVE ar fi vărsate la trezoreria de stat. Pe de altă parte, nu reiese că valoarea ajutorului nu depinde de valoarea acestor venituri fiscale. Articolul 33 alineatul 1 din Legea nr. 17/2006 ar stabili cel mult o limită pentru cuantumul ajutorului. Acest lucru nu ar exclude

51 — În primul rând, DTS a imputat Tribunalului că a considerat că încasările din impozite nu afectează valoarea ajutorului, întrucât veniturile care depășesc costurile nete ale serviciului public sunt vărsate într-un fond de rezervă sau transferate la trezoreria de stat, și că, în consecință, a fost stabilită o limită absolută pentru veniturile RTVE, acesta făcând trimitere la Hotărârea din 22 decembrie 2008, Régie Networks (C-333/07, EU:C:2008:764). Întrucât acest argument este întemeiat pe o eroare de drept a Tribunalului în interpretarea jurisprudenței Curții, am ales să îl abordăm în contextul primului motiv.

posibilitatea ca veniturile totale rezultate din încasarea impozitului să fie transformate în ajutor, în limita stabilită de legiuitorul național. Limita respectivă ar fi o condiție *sine qua non* în ceea ce privește compatibilitatea ajutorului, în caz contrar ajungându-se la o compensare în exces care ar fi contrară dreptului Uniunii.

– *Analiza noastră*

147. Aceste argumente trebuie respinse.

148. În ceea ce privește argumentele prezentate de recurentă, constatăm mai întâi că, la punctul 66 din hotărârea atacată, Tribunalul reia în termeni identici, în esență, interpretarea dispozițiilor articolului 33 din Legea nr. 17/2006 pe care recurenta însăși a reținut-o la punctul 10 din cererea sa de sesizare [52].

149. În continuare, în ceea ce privește analiza reținută de Tribunal la punctul 67 din hotărârea atacată, DTS se limitează să precizeze termenii unei dispoziții, articolul 8 alineatul 3 din Legea nr. 8/2009, care nu permit nicidecum contrazicerea interpretării reținute de Tribunal cu privire la legislația spaniolă și nici nu conduc la concluzia potrivit căreia valoarea impozitului suportat de recurentă influențează valoarea ajutorului acordat RTVE.

150. În ceea ce privește argumentele prezentate de societățile Telefónica, niciunul dintre acestea nu permite să se demonstreze că Tribunalul a denaturat în mod vădit termenii din dispozițiile menționate. Împrejurarea că ipoteza luată în considerare de Tribunal este sau nu este secundară nu afectează cu nimic faptul că, potrivit articolului 33 din Legea nr. 17/2006, venitul excedentar este vărsat într-un fond de rezervă în cazul în care nu depășește 10 % din cheltuielile anuale bugetate ale RTVE, iar în cazul în care această limită este depășită, acesta este transferat la trezoreria de stat, situație care nu este contestată de societățile Telefónica. În plus, contrar celor susținute de acestea, Tribunalul a considerat nu numai că valoarea ajutorului nu depinde de valoarea veniturilor fiscale, ci și că cuantumul acestor venituri nu poate „influența direct” cuantumul ajutorului acordat RTVE.

151. În consecință, având în vedere aceste elemente, propunem Curții să respingă al doilea motiv, întemeiat pe caracterul incomplet al controlului jurisdicțional exercitat de Tribunal și pe denaturarea legislației naționale aplicabile în cadrul aprecierii sale privind încălcarea articolului 107 alineatul (1) TFUE, ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

D – *Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o denaturare și pe încălcarea limitelor controlului jurisdicțional exercitat de Tribunal în cadrul aprecierii sale cu privire la încălcarea articolului 106 alineatul (2) TFUE*

152. În speță, recurenta susține în mod suficient de detaliat că Tribunalul a denaturat argumentele pe care le-a invocat în susținerea celui de al doilea motiv de anulare, întemeiat pe încălcarea articolului 106 alineatul (2) TFUE, fapt care l-ar fi determinat să statueze *ultra petita* și ar fi condus la modificarea obiectului litigiului și la depășirea limitelor competenței Tribunalului în materia controlului jurisdicțional exercitat de acesta.

153. În aceste condiții, contrar celor susținute de RTVE, al treilea motiv este admisibil.

52 — Punctul 10 are următorul cuprins:
„Legea instituie de asemenea un fond de rezervă unde vor fi alocate veniturile care depășesc costul net al serviciilor publice, în limita unui prag de maximum 10 % din cheltuielile anuale bugetate, veniturile care depășesc acest plafon trebuind să fie vărsate la trezoreria de stat […]”

154. Al treilea motiv conține două aspecte, primul fiind întemeiat pe o denaturare, iar cel de al doilea pe încălcarea de către Tribunal a limitelor controlului său jurisdicțional, pornind de la ipoteza că de temeinicia primului aspect va depinde examinarea celui de al doilea.

1. Cu privire la primul aspect al celui de al treilea motiv, întemeiat pe denaturarea argumentelor prezentate în primă instanță în susținerea încălcării articolului 106 alineatul (2) TFUE

155. Amintim că, potrivit unei jurisprudențe constante, o denaturare trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile dosarului, fără a fi necesară o nouă apreciere de către Curte a faptelor și a probelor.

156. Or, în opinia noastră, aprecierea efectuată de Tribunal la punctele 118-167 din hotărârea atacată nu este afectată de acest viciu.

157. În primul rând, DTS susține că, la punctele 151 și 152 din hotărârea atacată, Tribunalul a interpretat în mod eronat al doilea motiv de anulare, stabilind o diferență între „argumentele reclamantei referitoare la efectele celor trei măsuri fiscale introduse sau modificate prin Legea nr. 8/2009” și „argumentele reclamantei referitoare la efectele elementelor de ajutor prevăzute de schema de finanțare a RTVE, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 8/2009”. Astfel, din actele de procedură ar reieși cu claritate că aceasta nu a prezentat niciodată argumente privind efectele ajutorului propriu-zis.

158. Desigur, DTS a introdus, la punctul 59 din cererea de sesizare, al doilea motiv de anulare, arătând că „Comisia a încălcat articolul 106 alineatul (2) TFUE întrucât a autorizat un ajutor care nu respectă cerința proporționalității, prevăzută la articolul menționat, întrucât *impozitele prin care acesta este finanțat* implică o denaturare a concurenței contrară interesului general” [53].

159. Or, ținând seama de motivarea și de argumentele prezentate de recurentă în cererea de sesizare și în memoriul în replică, Tribunalul a putut să considere în mod întemeiat că aceasta contesta aprecierea Comisiei în ceea ce privește efectele asupra concurenței atât ale celor trei măsuri fiscale introduse sau modificate prin Legea nr. 8/2009, cât și ale elementelor de ajutor prevăzute de schema de finanțare a RTVE, astfel cum a fost modificată prin legea menționată.

160. Într-adevăr, la punctul 77 din cererea introductivă, DTS a formulat argumentele referitoare la existența unei denaturări a concurenței arătând că, în ceea ce privește piața telespectatorilor și piețele achiziției de conținuturi audiovizuale, concurența este denaturată în mod contrar interesului comun prin „[*s*]*istemul de finanțare al RTVE*, autorizat prin decizia [în litigiu] (și în special «contribuția» de 1,5 % impusă operatorilor de televiziune cu plată)”, iar în memoriul în replică, DTS are în vedere de asemenea, la modul general, „noul sistem [sau schemă] de finanțare” [54].

161. În plus, la punctele 93-99 din cererea introductivă, DTS repune în discuție în mod expres „mecanismele prevăzute de Legea nr. 8/2009” pentru a evita denaturarea concurenței generate de activitatea RTVE și în special dispozițiile prevăzute la articolul 3 alineatul 1, la articolul 6 alineatul 5 și la articolul 9 alineatul 1, literele i) și m) din Legea nr. 8/2009.

162. Or, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 94-99 din cererea introductivă depusă de DTS, precum și din cuprinsul punctelor 162-164 din hotărârea atacată, aceste mecanisme diferă de măsurile fiscale contestate de recurentă și privesc schema de finanțare a ajutorului acordat RTVE.

53 — Sublinierea noastră.

54 — A se vedea punctele 27 și 28 din memoriul în replică formulat de DTS.

163. În aceste condiții, având în vedere argumentele prezentate de recurentă în înscrisurile sale, nu se poate susține că Tribunalul a interpretat în mod eronat al doilea motiv de anulare prin faptul că a stabilit o distincție între „argumentele reclamantei referitoare la efectele celor trei măsuri fiscale introduse sau modificate prin Legea nr. 8/2009” și „argumentele reclamantei referitoare la efectele elementelor de ajutor prevăzute de schema de finanțare a RTVE, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 8/2009”.

164. Prin urmare, acest prim argument trebuie respins.

165. În al doilea rând, DTS susține că, la punctul 120 din hotărârea atacată, Tribunalul a denaturat argumentele sale prin faptul că a stabilit, în mod eronat, o distincție între argumentul întemeiat pe supralicitarea la care recurge RTVE pe piața achiziției de conținuturi audiovizuale și argumentul potrivit căruia concurența este denaturată într-o măsură contrară interesului comun. Din actele de procedură prezentate de DTS reieșea în mod clar că noul mod de finanțare a RTVE, în special impozitul care îi era aplicat, permitea RTVE să denatureze concurența într-o măsură contrară interesului comun, consolidând în mod disproporționat poziția concurențială a acesteia și permițându-i astfel să adopte comportamente anticoncurențiale precum supralicitarea.

166. Aceste critici sunt nefondate.

167. Astfel, trebuie să se constate că distincția stabilită de Tribunal rezultă din diferența pe care o stabilește recurenta însăși la punctele 80 și 81 din cererea sa de sesizare.

168. Astfel, la punctul 80 din cererea introductivă, DTS a susținut, „[î]n primul rând, [că noua schemă de finanțare permite] RTVE să achiziționeze drepturi de difuzare cu valoare comercială foarte mare care nu ar fi necesare pentru respectarea obligațiilor sale de serviciu public”. Prin urmare, recurenta solicita Tribunalului să examineze dacă Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere în cadrul controlului proporționalității compensării acordate RTVE pentru îndeplinirea misiunii sale de serviciu public. Acest control permite să se aprecieze măsura în care concurența sau schimburile comerciale pot fi afectate în mod contrar interesului Uniunii, în sensul articolului 106 alineatul (2) TFUE. Conform jurisprudenței menționate de Tribunal la punctul 117 din hotărârea atacată, controlul respectiv trebuie să permită să se verifice dacă compensarea prevăzută este necesară pentru ca serviciul public în cauză să poată fi îndeplinit în condiții economice acceptabile sau, dimpotrivă, dacă măsura în cauză este vădit necorespunzătoare în raport cu obiectivul urmărit.

169. La punctele 149-166 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat critica întemeiată pe o afectare sau pe o atingere a schimburilor comerciale într-o măsură care contravine intereselor Uniunii. Este necesar să se arate, în cadrul acestei examinări, că Tribunalul a ținut seama, la punctul 159 din hotărârea atacată, de prejudiciile invocate de reclamantă.

170. La punctul 81 din cererea sa introductivă, DTS a susținut, „[î]n al doilea rând”, că noile resurse acordate RTVE îi permit acesteia să practice supralicitarea în scopul achiziționării unor drepturi de difuzare cu valoare comercială foarte mare. Astfel, la punctele 81-87 din cererea sa introductivă, recurenta a prezentat un anumit număr de cazuri privind achiziționarea de drepturi de către RTVE care sunt susceptibile să demonstreze comportamentul anticoncurențial al acesteia.

171. Prin urmare, la punctele 129-147 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat dacă, într-adevăr, Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere privind riscul unui comportament anticoncurențial al RTVE pe piața achiziției de drepturi de difuzare a unor evenimente sportive și a unor filme, punând accentul în special pe practicile de supralicitare folosite de aceasta.

172. Având în vedere aceste elemente, Tribunalului nu i se poate imputa că, la punctul 120 din hotărârea atacată, precum și în continuarea raționamentului său, a făcut distincția între cele două argumente, nu numai pentru că o astfel de diferențiere fusese efectuată și de recurentă, dar și pentru motivul că aprecierea temeiniciei acestora necesita o examinare separată.

173. În consecință, și acest al doilea argument trebuie respins.

174. În al treilea rând, DTS susține că, la punctele 130 și 157 din hotărârea atacată, Tribunalul a interpretat în mod eronat argumentele sale întrucât ea nu a afirmat niciodată că schema de finanțare a RTVE denaturează concurența pentru simplul motiv că această schemă îi permite să intre în concurență cu operatorii privați pe piețele achiziției de conținuturi audiovizuale. În schimb, DTS ar fi afirmat că impozitul care îi este aplicat agravează denaturarea concurenței care decurge din ajutorul propriu-zis, din moment ce resursele financiare de care dispune pe piețele relevante se diminuează, în timp ce capacitatea RTVE de a adopta comportamente anticoncurențiale pe aceleași piețe se consolidează.

175. La punctul 130 din hotărârea atacată, Tribunalul a prezentat argumentul reclamantei ca fiind întemeiat pe faptul că „resursele publice de care dispune RTVE din cauza schemei sale de finanțare îi permit să intre în concurență cu operatorii privați pe piața achiziției de programe”. Desigur, în cererea introductivă sau în memoriul în replică, recurenta nu a afirmat în mod expres că schema de finanțare a RTVE denaturează concurența pentru simplul motiv că această schemă îi permite să intre în concurență cu operatorii privați pe piețele achiziției de conținuturi audiovizuale.

176. Prin urmare, la punctele 67-76 din cererea introductivă, recurenta a expus pe larg situația concurenței pe piața telespectatorilor, precum și pe piețele achiziției de conținuturi audiovizuale, subliniind poziția concurențială avantajoasă de care beneficiază RTVE în urma noii scheme de finanțare, și a exemplificat afirmațiile sale evocând numeroasele achiziții făcute de RTVE în detrimentul concurenților săi.

177. La ultima teză de la punctul 130 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat, prin urmare, că „simpla împrejurare că RTVE intră în concurență cu operatorii privați pe piața achiziției de programe *și le adjudecă în anumite cazuri* nu este susceptibilă, în sine, să demonstreze o eroare vădită de apreciere a Comisiei” [55]. Considerăm că această concluzie este legată de expunerea recurentei. Desigur, deși termenii în care Tribunalul a prezentat argumentul DTS sunt incompleți, acest lucru, în schimb, nu face dovada unei erori vădite de interpretare.

178. În consecință, al treilea argument trebuie respins.

179. În sfârșit, în al patrulea rând, DTS susține că, la punctele 141 și 158 din hotărârea atacată, Tribunalul a denaturat argumentele sale, în sensul că ea nu a făcut niciodată afirmația potrivit căreia comportamentele din trecut ale RTVE „ar continua să producă efecte pe viitor” sau că schema de finanțare a RTVE „ar fi determinat o reducere a ofertei sale care ar acționa în detrimentul abonamentelor sale”. În schimb, DTS ar fi prezentat exemple pentru a ilustra tipul de comportament anticoncurențial pe care RTVE l-a adoptat utilizând resursele importante de care beneficia în mod tradițional și care poate fi perpetuat și agravat pe baza noii scheme de finanțare.

180. Având în vedere, pe de o parte, mențiunea Tribunalului potrivit căreia exemplele de achiziționare de drepturi de către RTVE ar continua, în opinia DTS, „să producă efecte pe viitor” (punctul 141 din hotărârea atacată), este necesar să se sublinieze că, la punctul 87 din cererea sa introductivă, DTS a arătat că „[practica supralicitării] se va perpetua și se va agrava” ca urmare a noii scheme de finanțare

55 — Sublinierea noastră.

autorizate prin decizia în litigiu și a adăugat, la punctul 28 din memoriul în replică, faptul că „noua schemă de finanțare alocă RTVE resurse *care îi vor permite să își intensifice politica de supralicitare*” [56]. În opinia noastră, sensul pe care Tribunalul l-a atribuit mențiunilor respective nu contravine conținutului acestora.

181. Pe de altă parte, având în vedere mențiunea Tribunalului conform căreia schema de finanțare a RTVE „ar fi determinat o reducere a ofertei sale care ar acționa în detrimentul abonamentelor sale” (punctul 158 din hotărârea atacată), trebuie să se constate că Tribunalul a reluat textual termenii utilizați de recurentă la punctul 28 din memoriul în replică, aceasta susținând că „[s]chema de finanțare [în cauză] îi slăbește poziția concurențială […] privând-o de resurse importante și obligând-o să își reducă investițiile în programe, *ceea ce va determina o reducere a ofertei sale de televiziune cu plată și pierderea abonaților săi*” [57].

182. În consecință, al patrulea argument trebuie respins.

183. Având în vedere aceste elemente, primul aspect al celui de al treilea motiv, întemeiat pe o denaturare, nu este fondat.

184. Întrucât al doilea aspect al celui de al treilea motiv, întemeiat pe o încălcare a limitelor competenței Tribunalului în materia controlului jurisdicțional, avea la bază temeinicia primului aspect, nu este necesară examinarea acestui al doilea aspect.

185. În consecință, având în vedere aceste elemente, propunem Curții să respingă al treilea motiv, întemeiat pe o denaturare și pe încălcarea limitelor controlului jurisdicțional al Tribunalului în cadrul aprecierii sale cu privire la încălcarea articolului 106 alineatul (2) TFUE, ca fiind nefondat.

E – *Cu privire la al patrulea motiv invocat de societățile Telefónica, întemeiat pe încălcarea articolului 40 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene*

186. În cadrul memoriului în răspuns, societățile Telefónica au invocat un motiv diferit de cele două invocate de DTS, întemeiat pe încălcarea articolului 40 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene. Astfel, societățile Telefónica susțin că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a respins ca fiind inadmisibilă argumentația lor privind încălcarea articolului 108 TFUE.

187. Trebuie subliniat că societățile Telefónica au invocat acest motiv în termenii și pe baza unei motivări identice, în cadrul recursului incident cu care au sesizat Curtea.

188. Potrivit articolului 174 din Regulamentul de procedură, „[p]rin memoriul în răspuns se poate cere admiterea sau respingerea, în tot sau în parte, a recursului”.

189. Întrucât al patrulea motiv vizează anularea hotărârii atacate pentru un motiv care nu a fost invocat de recurentă în cadrul recursului său, acest motiv distinct și autonom față de cele invocate de DTS este, în opinia noastră, inadmisibil.

190. În schimb, vom examina temeinicia motivului menționat având în vedere că este invocat în cadrul recursului incident formulat de societățile Telefónica.

191. În consecință, propunem Curții să respingă al patrulea motiv invocat de societățile Telefónica, întemeiat pe încălcarea de către Tribunal a articolului 40 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, ca fiind inadmisibil.

56 — Sublinierea noastră.

57 — Sublinierea noastră.

192. Având în vedere toate aceste considerații, recursul formulat de DTS trebuie respins ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

193. Prin urmare, nu este necesară pronunțarea asupra cererii formulate de Regatul Spaniei în temeiul articolului 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

VI – Cu privire la recursul incident

194. Societățile Telefónica au formulat, conform articolului 176 din Regulamentul de procedură, un recurs incident împotriva hotărârii atacate, în cadrul căruia invocă un motiv diferit de cele invocate de DTS în cadrul recursului principal.

195. În susținerea acestui recurs incident, societățile Telefónica invocă un motiv unic, întemeiat pe încălcarea articolului 40 din Statutul Curții de Justiție Uniunii Europene, întrucât Tribunalul a respins ca fiind inadmisibilă argumentația acestora privind încălcarea articolului 108 TFUE.

196. Acest motiv este îndreptat împotriva analizei Tribunalului de la punctele 207-219 din hotărârea atacată.

A – *Hotărârea atacată*

197. La punctul 214 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins cele două motive de anulare invocate de societățile Telefónica și întemeiate pe încălcarea articolului 108 TFUE ca fiind inadmisibile, întrucât nu erau asociate obiectului litigiului, astfel cum a fost definit de părțile principale, și modificau, așadar, cadrul acelui litigiu într-o măsură care contravine articolului 40 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

198. La punctul 211 din hotărârea atacată, Tribunalul și-a întemeiat analiza pe prevederile acestui articol care precizează, la al patrulea paragraf, că „[c]oncluziile cererii de intervenție pot avea ca obiect numai susținerea concluziilor uneia dintre părți”, precum și pe conținutul articolului 129 alineatul (3) din Regulamentul de procedură și pe jurisprudența aferentă acestuia.

199. După ce a precizat, la punctul 212 din hotărârea atacată, cadrul litigiului astfel cum a fost definit de DTS, Tribunalul a constatat, la punctul următor, că nici cererea introductivă, nici memoriul în apărare nu conțineau dezvoltări referitoare la o eventuală încălcare a drepturilor procedurale garantate la articolul 108 TFUE, aceste pretinse încălcări fiind invocate pentru prima dată în memoriul în intervenție formulat de societățile Telefónica.

200. În continuare, la punctele 216 și 217 din hotărârea atacată, Tribunalul a răspuns la argumentele privind admisibilitatea celor două motive suplimentare invocate în mod specific de societățile Telefónica.

201. În urma acestei analize, Tribunalul a considerat că aceste două motive nu sunt admisibile.

B – *Argumentele părților*

202. Societățile Telefónica susțin că Tribunalul nu putea să respingă ca fiind inadmisibil motivul invocat de acestea și întemeiat pe încălcarea articolului 108 TFUE pentru motivul că, fiind invocat pentru prima dată în memoriul în intervenție al acestora, nu era asociat obiectului litigiului.

203. Mai întâi, la punctul 216 din hotărârea atacată, Tribunalul nu putea invoca Hotărârea din 19 noiembrie 1998, Regatul Unit/Consiliul (C-150/94, EU:C:1998:547), întrucât societățile Telefónica nu au făcut trimitere la această hotărâre.

204. În continuare, la punctul 217 din hotărârea atacată, Tribunalul nu ar fi explicat motivul pentru care Hotărârea din 8 iulie 2010, Comisia/Italia (C-334/08, EU:C:2010:414), pronunțată în cadrul unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, ar fi justificat faptul că intervenientul dispunea de mai multă libertate pentru a invoca motivele pe care nu le invocase partea principală. De altfel, în Hotărârea din 28 iulie 2011, Diputación Foral de Vizcaya și alții/Comisia (C-474/09 P-C-476/09 P, EU:C:2011:522), privind contenciosul în materia ajutoarelor de stat, Curtea a adoptat aceeași soluție ca în Hotărârea din 8 iulie 2010, Comisia/Italia (C-334/08, EU:C:2010:414) [58]. Dacă intervenientul ar fi trebuit să se limiteze la motivele formulate de partea principală, articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul de procedură ar fi lipsit de sens.

205. RTVE susține că recursul incident este inadmisibil și că este, în orice caz, nefondat. Regatul Spaniei și Comisia contestă de asemenea argumentele invocate de societățile Telefónica.

C – *Analiza noastră*

206. În opinia noastră, recursul incident este admisibil.

207. Deși motivul unic invocat de societățile Telefónica nu trebuia să se regăsească în memoriul în răspuns formulat în cadrul recursului principal, considerăm, în schimb, că acestea ar fi putut, potrivit articolului 178 alineatele (1) și (3) din Regulamentul de procedură, să îl invoce în cadrul unui recurs incident.

208. Desigur, articolul 178 alineatul (3) din Regulamentul de procedură precizează că motivele și argumentele de drept invocate în susținerea recursului incident „trebuie să fie diferite de motivele și argumentele invocate în memoriul în răspuns”. Considerăm că, întrucât motivul respectiv, invocat în cadrul memoriului în răspuns, este inadmisibil, această dispoziție nu se opune examinării acestuia de către Curte în cadrul recursului incident.

209. În ceea ce privește, în prezent, temeinicia acestui motiv, considerăm că Tribunalul a decis în mod întemeiat că motivele invocate în primă instanță și întemeiate pe încălcarea articolului 108 TFUE sunt inadmisibile.

210. În primul rând, reiese cu claritate din cuprinsul memoriului în intervenție formulat de societățile Telefónica în fața Tribunalului că acestea solicită anularea deciziei în litigiu întrucât Comisia a încălcat articolul 108 TFUE, deși încălcarea acestei dispoziții nu a fost invocată de DTS în înscrisurile sale.

211. După cum a arătat în mod întemeiat Tribunalul la punctul 212 din hotărârea atacată, cele trei motive de anulare formulate de DTS erau întemeiate pe încălcarea articolului 107 TFUE, a articolelor 49 și 64 TFUE și, respectiv, a articolului 106 alineatul (2) TFUE.

212. Motivul formulat de societățile Telefónica în cadrul memoriului în intervenție al acestora nu era, prin urmare, asociat obiectului litigiului, astfel cum a fost definit de părțile principale, modificând astfel cadrul acelui litigiu într-o măsură care contravine articolului 40 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

58 — Punctul 108 și următoarele.

213. În al doilea rând, considerăm critica prin care societățile Telefónica impută Tribunalului că a făcut trimitere la punctul 36 din Hotărârea din 19 noiembrie 1998, Regatul Unit/Consiliul (C-150/94, EU:C:1998:547), ca fiind în totalitate inoperantă.

214. Deși societățile Telefónica susțin că nu au menționat această jurisprudență în memoriul lor în intervenție, constatăm că acestea nu invocă în mod detaliat o denaturare. În aceste condiții și întrucât Tribunalul nu avea niciun interes să examineze din oficiu o hotărâre susceptibilă de a repune în discuție propriile sale concluzii, presupunem că, astfel cum susține Tribunalul, această trimitere la jurisprudență a fost invocată de societățile Telefónica în procedura în primă instanță.

215. Chiar dacă Tribunalul a considerat în mod eronat că acest argument a fost formulat de societățile Telefónica, o astfel de critică nu ar avea, în opinia noastră, nicio însemnătate. Astfel, contrar celor susținute de societățile Telefónica, examinarea punctului 36 din Hotărârea din 19 noiembrie 1998, Regatul Unit/Consiliul (C-150/94, EU:C:1998:547), a permis Tribunalului nu doar să justifice inadmisibilitatea motivelor acestora, ci, dimpotrivă, să examineze dacă soluția adoptată de Curte în această hotărâre era de natură să repună în discuție propriile sale concluzii cu privire la admisibilitatea motivelor menționate anterior. Prin urmare, nu se poate reproșa Tribunalului că a efectuat o astfel de examinare.

216. În al treilea rând, critica prin care societățile Telefónica impută Tribunalului că a săvârșit erori de apreciere în ceea ce privește domeniul de aplicare al Hotărârii din 8 iulie 2010, Comisia/Italia (C-334/08, EU:C:2010:414), nu este întemeiată.

217. Astfel, contrar celor susținute de societățile Telefónica, la punctul 217 din hotărârea atacată, Tribunalul prezintă în mod clar și exhaustiv motivele pentru care este necesar să se facă distincția, în ceea ce privește obiectul intervenției, între procedura acțiunii în constatarea neîndeplinirii obligațiilor și procedura acțiunii în anulare. Astfel, după cum arată RTVE și Regatul Spaniei, acțiunea în anulare și acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor au un obiect și o finalitate diferite.

218. În plus, deși, potrivit articolului 132 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul de procedură, memoriul în intervenție trebuie să conțină motivele și argumentele invocate de intervenient, nu înseamnă că, în consecință, acesta este liber să invoce motive noi, diferite de cele invocate de reclamant.

219. Articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul de procedură se încadrează în limitele stabilite de procedura privind memoriul în intervenție, iar această dispoziție trebuie interpretată în lumina celor care o precedă. Or, în cadrul articolului 129 din acest regulament, intitulat „Obiectul și efectele intervenției”, se precizează că „[i]ntervenția poate avea ca obiect numai susținerea, în tot sau în parte, a concluziilor uneia dintre părți”, că „este accesorie litigiului principal” și că „[i]ntervenientul ia litigiul în starea în care se află în momentul intervenției sale”.

220. În lumina acestor elemente, considerăm că Tribunalul a examinat impecabil admisibilitatea motivelor de anulare invocate de societățile Telefónica și, în consecință, propunem Curții să respingă unicul motiv întemeiat pe încălcarea articolului 40 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene ca fiind nefondat.

221. Având în vedere toate considerațiile de mai sus, recursul incident formulat de societățile Telefónica trebuie, în consecință, să fie respins.

VII – Concluzie

222. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții să declare și să hotărască următoarele:

1) Respinge recursurile.

2) Obligă DTS Distribuidora de Televisión Digital SA, Telefónica de España SA și Telefónica Móviles España SA la plata cheltuielilor de judecată.